

Indsattes udsathed og tilbøjelighed til at anmelde overgreb

Kriminalforsorgens brugerundersøgelse 2015

Af Jonas Markus Lindstad og Natalia Bien

Direktoratet for Kriminalforsorgen

Koncern Resocialisering

Analyse og Evaluering

December 2016

Resumé	3
Indledning	5
<i>Undersøgelsens sigte og begrænsning</i>	<i>5</i>
Hvorfor er undersøgelsen relevant?	7
Undersøgelsesspørgsmål	8
1. Selvrapporterede trusler og vold mellem indsatte i fængsler og arresthuse	9
<i>Er de indsatte mere udsatte end resten af befolkningen?</i>	<i>10</i>
<i>De udsatte indsatte</i>	<i>11</i>
Hvem bliver udsat for vold?	12
Sandsynligheden for at blive udsat for vold	14
<i>Gerningspersonens køn</i>	<i>17</i>
2. Anmeldelse af vold og trusler fra medindsatte	18
<i>Hvad karakteriserer de indsatte, der anmelder overgreb fra medindsatte?</i>	<i>18</i>
Forhold der ikke har selvstændig forklaringskraft	23
Indsattes håndtering af trusler om vold	24
3. Sammenligning af selvrapporteret og officielt registreret udsathed	26
<i>Forhold der muliggør sammenligning af datakilder</i>	<i>26</i>
<i>Forhold der vanskeliggør sammenligning af datakilder</i>	<i>26</i>
<i>Omfang af den selvrapporterede og den registrerede andel trusler fra medindsatte</i>	<i>28</i>
<i>Omfang af den selvoplevede og den registrerede andel vold fra medindsatte</i>	<i>29</i>
<i>Voldens grovhed</i>	<i>30</i>
<i>Mørketal for de enkelte institutioner</i>	<i>31</i>
Afsluttende bemærkninger	34
Litteraturliste	35
Bilag 1. Sammenhæng mellem udsathed for vold og oplevelsen af tryghed	36
Bilag 2. Mørketal	37

Resumé

Baggrunden for denne rapport er et ønske om at få mere viden om indsattes udsathed for vold og trusler i de danske fængsler og arresthuse, herunder hvor stor en andel af de overgreb, der forekommer, som Kriminalforsorgens personale får kendskab til.

Analyserne baserer sig på to datakilder. Den ene er spørgeskemadata fra Kriminalforsorgens brugerundersøgelse blandt indsatte i fængsler og arresthuse, som er gennemført i hhv. 2013, 2014 og 2015. I hvert af de tre år har mere end 2000 indsatte besvaret en lang række spørgsmål om deres aktuelle indsættelse, herunder spørgsmål omkring overgreb fra medindsatte og villigheden til at anmelde. Den gennemsnitlige svarprocent i brugerundersøgelserne er 63 procent. Den anden datakilde, der anvendes til rapportens analyser, er registeroplysninger fra Kriminalforsorgens Klientssystem om den gruppe af indsatte, der har været indsat i de samme perioder, hvor spørgeskemaundersøgelserne blev gennemført.

I rapporten besvares tre undersøgelsesspørgsmål. De første to undersøgelsesspørgsmål besvares via spørgeskemadata fra den såkaldte brugerundersøgelse blandt indsatte, mens det tredje undersøgelsesspørgsmål besvares via en sammenligning af data fra hhv. Brugerundersøgelsen og Kriminalforsorgens officielle registre i Klientsystemet.

1. *Hvor mange indsatte er udsat for trusler og vold, og hvad karakteriserer denne gruppe af indsatte?*
2. *Hvor mange indsatte oplyser, at de har anmeldt overgreb fra medindsatte, og hvad karakteriserer dem, der vil anmelde?*
3. *Hvordan stemmer Kriminalforsorgens officielle registreringer af udsathed for trusler og vold overens med det selvrapporterede billede?*

Nedenfor opsummeres de væsentligste resultater fra undersøgelsen. For en uddybende forklaring og analyse af resultaterne henvises til de enkelte kapitler i rapporten.

I forhold til det **første undersøgelsesspørgsmål** viser analyserne, at omkring hver fjerde indsatte i de danske fængsler og arresthuse oplyser at være blevet truet af medindsatte én eller flere gange under deres aktuelle indsættelse. Dertil kommer, at mellem hver 6. og 8. indsatte på et tidspunkt under en indsættelse i et givent fængsel eller arresthus har været ofre for vold mindst én gang. Data fra spørgeskemaundersøgelsen blandt de indsatte kan ikke uden videre sammenlignes med offerundersøgelser blandt befolkningen generelt, men analyserne tyder alligevel på, at volden i danske fængsler langt overstiger volden i det omgivne samfund.

De indsatte med størst risiko for at blive udsat for vold, er personer, der er indsat i lukket regime og indsatte, der er dømt for berigelseskriminalitet eller personfarlig kriminalitet. Desuden stiger risikoen for at blive udsat for vold, jo længere tid en person har været indsat. Sammenlignes resultaterne med offerundersøgelser blandt normalbefolkningen kan det overraske, at hverken køn eller alder lader til at være selvstændige risikofaktorer. Således er risikoen for at blive udsat for vold den samme blandt mandlige og kvindelige indsatte, ligesom der heller ikke ses en øget voldsrisiko blandt de yngre indsatte.

Det skal dog understreges, at Brugerundersøgelsen blandt de indsatte ikke er en decideret offerundersøgelse. Spørgeskemaet indfanger derfor ikke alle forhold, der er relevante for at kunne karakterisere de indsatte, der er i størst risiko for at blive udsat for vold, eller de forhold der kan bidrage til en forståelse af, hvorfor og i hvilke sammenhænge volden opstår. Rapportens analyser præsenterer dog det aktuelt bedste

bud på udsathed og risikofaktorer i forhold til den vold, der forekommer blandt indsatte i de danske fængsler og arresthuse.

I forhold til det **andet undersøgelsesspørgsmål** viser besvarelsene i Brugerundersøgelsen fra 2015, at kun omkring en tredjedel af de indsatte, har meldt den vold eller de trusler, de har været udsat for, til personalet eller andre. Dette betyder omvendt, at 66 procent – eller to ud af tre indsatte – ikke har oplyst personalet om, at de har været ofre for overgreb fra medindsatte. En analyse af, hvem der forventer at ville melde trusler eller vold til personalet viser, at en indsat med følgende karakteristika¹ er *mindst tilbøjelig* til at ville anmelde:

- er mand
- er 20 år eller yngre
- er af dansk oprindelse
- er dømt for personfarlig kriminalitet og/eller narkokriminalitet
- er ikke dømt for sædelighedskriminalitet
- har tidligere afsonet en eller flere domme
- har mere end 30 dage tilbage af sin afsoning
- forventer at blive kaldt stikker, hvis et overfald meldes
- har ikke god kontakt til fængselsbetjentene på afdelingen
- har tidligere været udsat for trusler og/eller vold under den aktuelle indsættelse, men har ikke anmeldt noget af det.

Analyserne i forhold til det **tredje undersøgelsesspørgsmål** viser, at det ikke præcist kan fastlægges hvor stor divergensen er mellem det selvrapporterede og det officielt registrerede volds- og trusselsbillede, da datakilderne af flere årsager ikke er fuldstændigt sammenlignelige. Det kan dog konstateres, at der tilsyneladende er en betragtelig andel af de indsatte, der bliver udsat for trusler og vold, uden at det kommer til personalets kendskab. Særligt i forhold til trusler lader divergensen til at være markant; måske fordi trusler ikke efterlader synlige beviser og formentlig er lettere at udføre uden, at det kommer til personalets kendskab. Dog er det også i forhold til omfanget af trusler mellem indsatte, at de største usikkerheder i forhold til at sammenligne datakilderne findes.

I forhold til forekomsten af vold ses der dog også et gab mellem, hvor stor en andel af de indsatte, der selv oplyser at have været ofre for vold, og hvor stor en andel, der bliver registreret som sådan i Kriminalforsorgens register. Mellem 13 og 17 procent af de indsatte har i brugerundersøgelserne i 2013-2015 oplyst, at de har været ofre for vold, mens det kun er 2-3 procent, der i samme periode er registreret som voldsofre i Kriminalforsorgens register. Når der foretages en nærmere analyse af mørketallet for vold fordelt på de enkelte fængsler, peger resultatet i retning af, at mørketallet er større i de åbne fængsler end i de lukkede. Færre medarbejdere pr. indsat og mindre overvågning i de åbne fængsler fremhæves som mulige forklaringer på dette fund.

¹ Forholdene er ikke listet i prioriteret rækkefølge.

Indledning

I Kriminalforsorgens mål- og resultatplan for Center for Straffuldbyrdelse i direktoratet 2016 hedder det bl.a.:

Centeret vil i 2016 med udgangspunkt i en række datakilder belyse omfanget af de indsatte udsathed for vold, trusler og andre overgreb. Det vil således blive afdækket, i hvilket omfang den officielle anmeldelsesstatistik modsvarer det selvrapporterede billede på udsathed i de enkelte institutioner og i Kriminalforsorgen som helhed. En analyse vil samtidig kunne estimere eventuelle underrapporteringer på et både centralt og lokalt niveau.

I forlængelse af mål- og resultatplanen har Analyse & Evaluering under Koncern Resocialisering gennemført en undersøgelse af de indsatte udsathed for trusler og vold på baggrund af data fra Kriminalforsorgens brugerundersøgelse og data fra Kriminalforsorgens Klientsystem. Denne rapport omhandler resultaterne af denne undersøgelse.

Undersøgelsens sigte og begrænsning

Det centrale i citatet fra centerets mål- og resultatplan er en underliggende formodning om, at "den officielle anmeldelsesstatistik" ikke "modsvarer det selvrapporterede billede på udsathed [for trusler og vold]", men at det kræver indsigt "i en række datakilder" at få dette afdækket.

Diverse offerundersøgelser blandt befolkningen generelt viser, at der eksisterer et såkaldt mørkefelt, der rummer den ikke-politiregistrerede kriminalitet (Pedersen m.fl. 2016). Udsagn fra både personale og indsatte i fængsler og arresthuse tyder på, at også Kriminalforsorgen har sine mørkefelter. Det er et velkendt fænomen i Kriminalforsorgen, at der er indsatte, der har ringe tillid til Kriminalforsorgen eller andre myndigheder, når det gælder deres sikkerhed og det at anmelde et overgreb. Dertil kommer frygten for at blive udelukket fra det sociale fællesskab blandt de indsatte. Dette blev kun bekræftet af Brugerundersøgelsen i 2015, hvor 2/3 af de indsatte angav, at de ikke havde meldt til personalet eller andre, at de havde været udsat for vold eller trusler fra medindsatte.

Denne undersøgelse har netop til formål at sætte fokus på de overgreb fra medindsatte, der forekommer i Kriminalforsorgens institutioner, herunder den andel der ikke anmeldes af de indsatte, eller kommer til personalets kendskab på anden vis.

Forekomsten af trusler og vold blandt indsatte i fængsler og arresthuse baserer sig på en spørgeskemaundersøgelse blandt de indsatte – den såkaldte brugerundersøgelse. Gennem denne er det muligt at belyse omfanget af overgreb blandt indsatte, og hvad der karakteriserer de indsatte, der bliver ofre for trusler og vold. Det er endvidere muligt at pege på de indsatte erfaringer med og tilbøjelighed til at ville anmelde overgreb fra medindsatte.

Gennemførelse af offerundersøgelser er imidlertid forbundet med en række metodiske begrænsninger, der gør, at man ikke opnår den fulde beskrivelse af den skjulte kriminalitet. Sådanne begrænsninger er allerede fyldigt beskrevet af Justitsministeriets Forskningskontor (Ibid.). Hertil kan tilføjes, at Kriminalforsorgens brugerundersøgelse ikke er gennemført med henblik på at foretage en egentlig offerundersøgelse. Formålet med Brugerundersøgelsen er at få viden om afsoningsmiljøet i Kriminalforsorgens institutioner, herunder viden om klienternes tilfredshed med Kriminalforsorgen og ikke udelukkende viden om udsathed for overgreb. Det betyder, at Brugerundersøgelsen ikke opnår helt den samme dybde eller bredde, hvad angår

udsathed, som andre offerundersøgelser. Dette vil kræve enten en selvstændig offerundersøgelse blandt indsatte, eller at spørgeskemaet bliver markant udvidet med risiko for en lavere svarprocent.

De indsattes oplevelse af vold

I Brugerundersøgelsen stilles spørgsmålet: *Er du under denne indsættelse blevet udsat for vold af andre indsatte?* Det belyses altså, hvor stor en andel af de indsatte i fængsler og arresthuse, der på et givent tidspunkt har oplevet at være udsat for vold, dér hvor de aktuelt er indsat. Spørgsmålets formulering giver dog også i sig selv nogle begrænsninger. For det første kan spørgeskemaet ikke indfange den vold, de indsatte eventuelt har været udsat for under et tidligere ophold i et fængsel eller arresthus, og for det andet opnås ikke viden om, hvor langt tilbage i tiden volden forekom, idet længden af den "aktuelle indsættelse" kan variere.

Alternativt kunne der være stillet et spørgsmål i retning af: *Har du inden for de sidste 12 måneder været udsat for vold?* Så ville den vold, der ligger længere tilbage, teoretisk set være udelukket fra svaret. Men da de indsatte kan have været indsat i mellem et par dage eller op til flere år på det tidspunkt, hvor undersøgelsen gennemføres, er et sådant spørgsmål heller ikke optimalt.

Man skal være varsom med at forklare de indsattes udsathed for vold. Vi kan sammenligne gruppen af indsatte, der har været udsat for vold med den gruppe af indsatte, som ikke har været udsat for vold ud fra de oplysninger, der findes i Brugerundersøgelsen. Forskelle og ligheder mellem disse kan bidrage til en forklaring. Men det er vigtigt at holde sig for øje, at spørgeskemaundersøgelsen hverken indfanger alle forhold, der er relevante for at kunne karakterisere de indsatte, der er i størst risiko for at blive udsat for vold, eller alle forhold der kan bidrage til en forståelse af, hvorfor og i hvilke sammenhænge, volden opstår. Hertil savnes blandt andet viden om både sociale forhold og karaktertræk hos såvel offer og gerningsperson, hvilken rolle forhold som magt og positionering spiller i forhold til andre indsatte, samt hvilken rolle de belastninger, som hverdagen også bringer de indsatte (frustrationer, at bo tæt sammen, afsavn etc.), spiller i forhold til vold og trusler.

Brugerundersøgelsen tegner et øjebliksbillede af de indsattes selvoplevede udsathed for trusler og vold. Dette billede vil i rapporten blive sammenholdt med det officielle billede af de indsattes udsathed; nemlig det der tegnes af Kriminalforsorgens Klientssystem, hvor alle episoder om vold og trusler (der er kommet til personalets kendskab) registreres. En sammenligning af de to datakilder indikerer omfanget af de overgreb, der eksisterer uden om personalets vidende.

Det er vigtigt at understrege, at Brugerundersøgelsen netop kun belyser de indsattes oplevelser, og at der desuden ikke er nogen sikkerhed for, at de har oplyst, om de har været udsat for trusler, vold eller andre overgreb, eller om de omvendt kan have haft grunde til at overrapportere visse forhold. Der er altså tale om en undersøgelse af *subjektive* forhold. Indsatte kan have forskellige af opfattelser af, hvornår der er tale om vold og trusler, og hvor ofte de har været udsat for det. Derfor er det et vilkår, at der kan forekomme både over- og underrapporteringer. Rapporten giver således ikke et definitivt svar på, hvor stor sandsynlighed, der er for at blive udsat for trusler eller vold i en af Kriminalforsorgens institutioner, og hvor stor en del af overgrebene, der ender med at blive registreret, men derimod det aktuelt bedste bud på baggrund af de datakilder, der er tilgængelige.

Hvorfor er undersøgelsen relevant?

Vold og trusler mellem indsatte er væsentligt at belyse af flere årsager. For det første er det åbenlyst, at der ikke bør forekomme kriminelle handlinger af nogen art indenfor Kriminalforsorgens institutioner. Desuden har Kriminalforsorgen et særligt ansvar for at sikre, at de indsatte ikke bliver udsat for overgreb, mens de er i Kriminalforsorgens varetægt.

Der er også personlige konsekvenser for de indsatte ved at blive udsat for trusler og vold fra medindsatte. I en undersøgelse blandt indsatte i den norske kriminalforsorg fortæller de interviewede om konsekvenserne af at have været udsat for trusler og vold; blandt andet oplever mange ensomhed, begrænset bevægelsesfrihed, og at de i kortere eller i længere tid føler sig utrygge (Hanoa 2008).

Resultaterne fra Brugerundersøgelsen bekræfter, at der også i den danske Kriminalforsorg kan spores en sammenhæng mellem de indsattes udsathed for vold fra medindsatte og deres oplevelse af tryghed i fængslet eller arresthuset.

Generelt set angiver 83 procent af de indsatte i Brugerundersøgelsen, at de i høj eller nogen grad føler sig trygge i fængslet/arresthuset. Opdeler man de indsatte efter, hvorvidt de har været udsat for vold eller ej under den aktuelle indsættelse, er det imidlertid tydeligt, at de indsatte, der har været udsat for vold i mindre grad føler sig trygge. Blot 56 procent af de indsatte, der har været udsat for vold, oplever generelt at være trygge i fængslet eller arresthuset (se bilag 1, bilagstabel 1).

Den samme tendens fremgår, når de indsatte svarer mere specifikt på tryghed hhv. i cellen, i de fælles opholdsrum på afdelingen og på gårdtur eller fællesområder udenfor. For alle tre spørgsmål gælder det, at indsatte, der har været udsat for vold fra medindsatte, i højere grad angiver, at de er utrygge (se bilag 1, bilagstabel 2-4).

Udover de umiddelbare, negative konsekvenser, det har for en indsat at være tvunget til at opholde sig et sted, der skaber utryghed, må det givetvis også gøre det sværere for Kriminalforsorgens personale at gennemføre et mere langsigtet, resocialiserende arbejde, hvis der ikke er en grundlæggende følelse af tryghed og garanti for sikkerheden hos den indsatte. Samlet set er der altså flere, væsentlige grunde til at få belyst de indsattes udsathed for vold fra medindsatte – og herunder at kaste lys over, hvor stor en andel af de indsatte, der udsættes for vold uden personalets vidende.

Undersøgelsesspørgsmål

Denne undersøgelse vil over tre kapitler besvare følgende spørgsmål:

1. Hvor mange indsatte er udsat for trusler og vold, og hvad karakteriserer denne gruppe af indsatte?
2. Hvor mange indsatte oplyser, at de har anmeldt overgreb fra medindsatte, og hvad karakteriserer dem, der vil anmelde?
3. Hvordan stemmer Kriminalforsorgens officielle registreringer af udsathed for trusler og vold overens med det selvrapporterede billede?

De første to undersøgelsesspørgsmål besvares via spørgeskemadata fra den såkaldte brugerundersøgelse blandt indsatte i fængsler og arresthuse, mens det tredje undersøgelsesspørgsmål besvares via en sammenligning af data fra hhv. Brugerundersøgelsen og Kriminalforsorgen officielle register i Klientsystemet.

1. Selvrapporterede trusler og vold mellem indsatte i fængsler og arresthuse

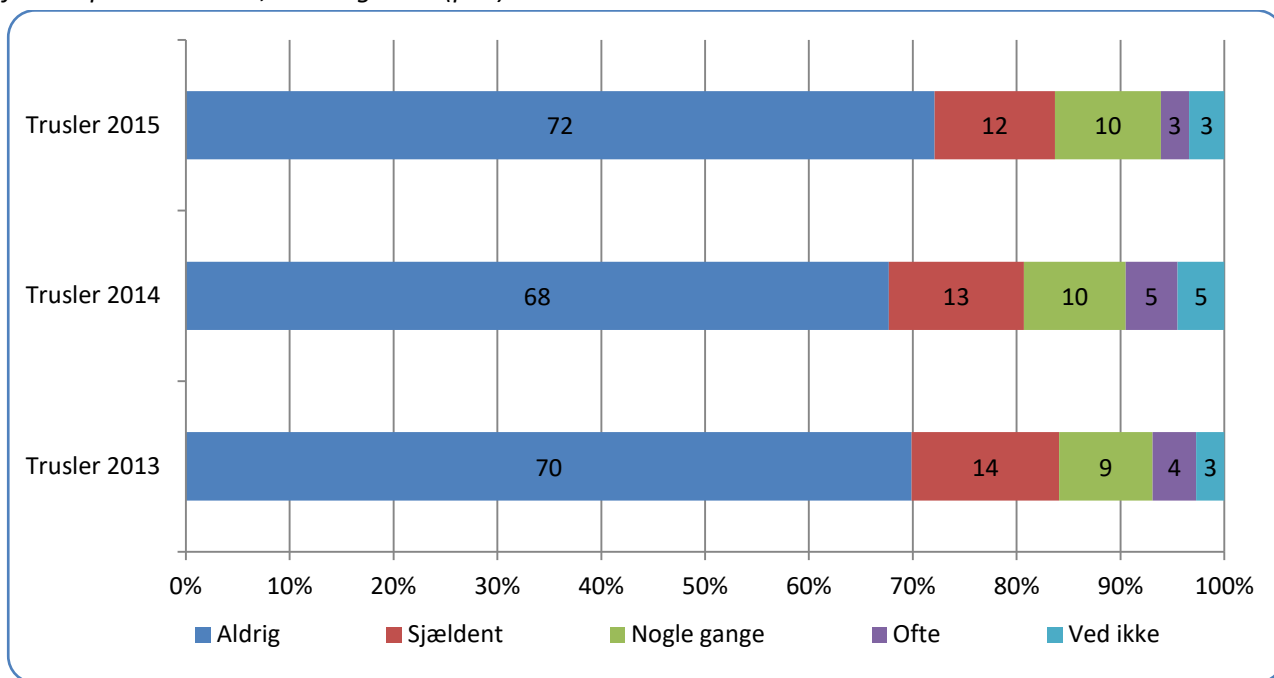
I dette kapitel vil første undersøgelsesspørgsmål blive besvaret: *Hvor mange indsatte er udsat for trusler og vold, og hvad karakteriserer denne gruppe af indsatte?*

Kriminalforsorgens brugerundersøgelse blev første gang gennemført blandt indsatte i fængsler og arresthuse i efteråret 2013 og blev efterfølgende gentaget i 2014 og 2015. I hvert af de tre år har mellem ca. 2000 og 2400 indsatte valgt at deltage i undersøgelsen, hvilket svarer til en gennemsnitlig deltagelsesprocent på 63 procent.

I spørgeskemaet til Brugerundersøgelsen indgår bl.a. spørgsmål om, hvorvidt de indsatte havde været udsat for trusler og for vold af medindsatte under den aktuelle indsættelse. Hertil var det muligt at svare 'aldrig', 'sjældent', 'nogle gange', 'ofte' eller 'ved ikke'.

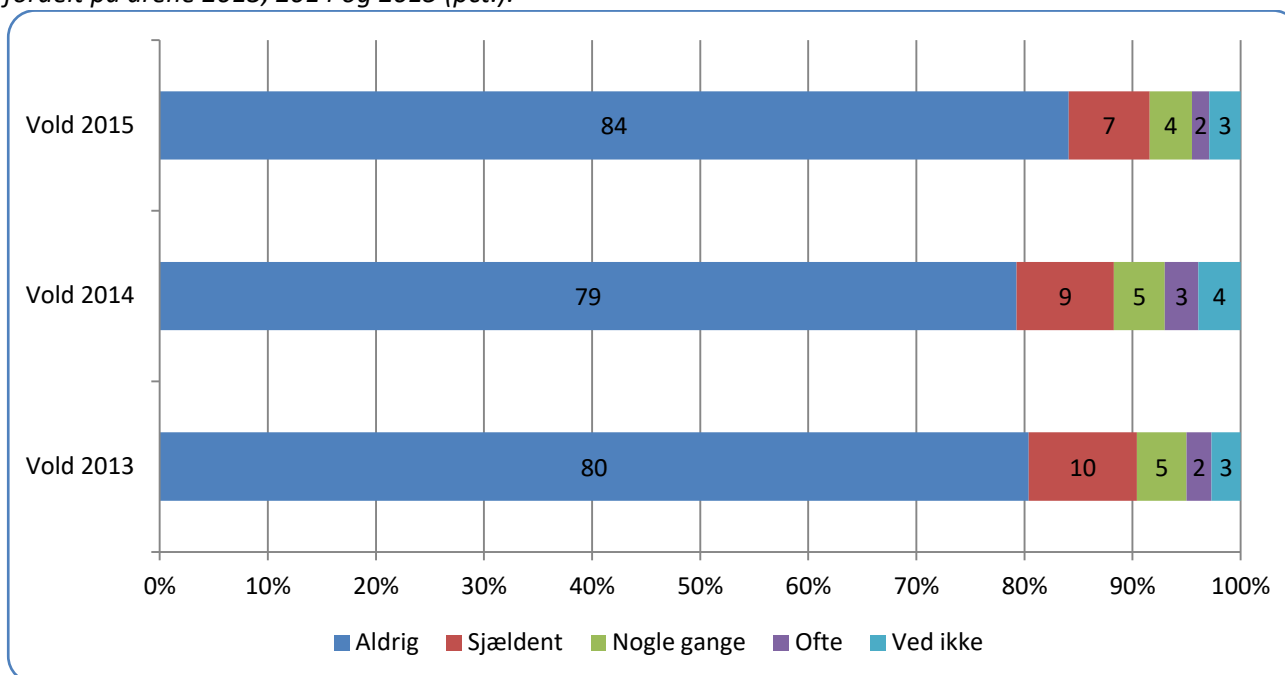
Af figur 1 fremgår det, at i årene 2013, 2014 og 2015 angiver mellem 25 og 28 procent af de indsatte, at de enten 'sjældent', 'nogle gange' eller 'ofte' har været udsat for trusler fra andre indsatte. Dette svarer med andre ord til, at omkring hver fjerde indsatte i de danske fængsler og arresthuse er blevet truet af medindsatte en eller flere gange under deres aktuelle indsættelse.

Figur 1. Indsatte fordelt efter, hvor ofte de har oplevet sig udsat for trusler under den aktuelle indsættelse, fordelt på årene 2013, 2014 og 2015 (pct.).

Figur 2 viser, at over de tre år, Brugerundersøgelsen er gennemført, angiver mellem 13 og 17 procent af de indsatte, at de enten 'sjældent', 'nogle gange' eller 'ofte' er blevet udsat for vold fra andre indsatte. Det svarer til, at mellem hver sjette og ottende indsatte på et tidspunkt under en indsættelse i et givent fængsel eller arresthus, har været offer for vold mindst én gang.

Figur 2. Indsatte fordelt efter, hvor ofte de har oplevet sig udsat for vold under den aktuelle indsættelse, fordelt på årene 2013, 2014 og 2015 (pct.).

Er de indsatte mere udsatte end resten af befolkningen?

Trusler og vold er en del af fængselsmiljøet. International forskning har igennem en længere årrække beskrevet fængsler som "voldelige rum". Det vil sige, at fængslet i sig selv er præget af vold mellem indsatte i højere grad end samfundet udenfor (Ricciardelli 2014). De foregående beskrivelser har vist, at det umiddelbart også er en relativt stor andel af de indsatte i de danske fængsler og arresthuse, der under en given indsættelse bliver udsat for vold fra medindsatte. Men er indsatte mere udsat for voldelige overfald sammenlignet med den danske befolkning generelt? Det skal vi se nærmere på i dette afsnit ved at inddrage Justitsministeriets offerundersøgelse fra 2016 (Pedersen m.fl. 2016). Offerundersøgelsen estimerer antallet af voldsofre baseret på en landsdækkende, repræsentativ interviewundersøgelse, hvor personer i alderen 16-74 år besvarer spørgsmål om blandt andet udsathed for vold. Offerundersøgelsen viser, at i 2015 angav 1,3 procent af befolkningen at have været udsat for vold indenfor de seneste 12 måneder. Inddrages et 95 % konfidensinterval ligger denne andel på mellem 1,1 og 1,5 procent. Det svarer til, at mellem 47.000 og 65.000 personer i den danske befolkning har været udsat for en voldshandling indenfor det seneste år.

I de tre år, hvor Brugerundersøgelsen er blevet gennemført, har mellem 13 og 17 procent af de indsatte oplyst, at de har været udsat for vold fra andre indsatte. 95 % konfidensintervallet for disse andele er ± 1 procentpoint, så medregnes stikprøveusikkerheden ligger andelen af voldsofre blandt indsatte i fængsler og arresthuse altså et sted mellem 12 og 18 procent – det vil sige, at mellem hver 6. og 8. indsatte, der har været udsat for vold under deres indsættelse i netop det fængsel eller arresthus, hvor de opholdt sig på tidspunktet for deltagelse i Brugerundersøgelsen.

Denne andel kan dog ikke uden videre sammenlignes med, hvor mange personer der ifølge Justitsministeriets offerundersøgelse har været udsat for vold, idet perioderne der spørges ind til, ikke er ens. I Justitsmini-

steriets undersøgelse spørges befolkningen til oplevelser indenfor de sidste 12 måneder, mens de indsatte i Brugerundersøgelsen oplyser, om de har været ofre for vold i den kortere eller længere periode, de har opholdt sig i det aktuelle fængsel eller arresthus.

Knap to ud af tre indsatte har på det tidspunkt, hvor de deltager i Brugerundersøgelsen været indsat under syv måneder. Den periode de indberetter eventuelle voldelige overgreb for, er altså for langt størstedelens vedkommende kortere end den, der belyses i Justitsministeriets offerundersøgelse. Set udelukkende ud fra dette perspektiv bør risikoen for at være blevet offer for vold også være tilsvarende mindre blandt Kriminalforsorgens klientel sammenlignet med befolkningen generelt. Dog er dette – som forventet – ikke tilfældet. Derimod ses det, at de indsatte har en markant større risiko for at blive udsat for et voldeligt overfald. I et fængsels- eller arresthusmiljø findes en række risikofaktorer, som ikke (i samme udstrækning) er til stede i det omgivne samfund. En væsentlig andel af de indsatte er netop indsat i fængslet eller arresthuset, fordi de tidligere har udvist en truende eller voldelig adfærd overfor andre. En norsk undersøgelse peger ligeledes på, at de fængselsmæssige betingelser, herunder det at være indespærret, at bo tæt sammen med andre, man ikke selv har valgt og at føle sig overset eller uretfærdigt behandlet, i sig selv udgør en belastning, der kan være med til at øge konfliktniveauet og risikoen for at blive udsat for vold eller trusler. En stærk magtstruktur og et hierarki, det er vigtigt at positionere sig indenfor, fremhæves også som væsentlige, forklarende faktorer (Hanoa 2008).

De indsattes svar i Brugerundersøgelsen viser, at der er en tydelig sammenhæng mellem udsathed for hhv. trusler og vold, jf. tabel 1. Næsten hver anden indsat, der har været udsat for trusler, har også været udsat for vold. Omvendt er det kun to procent af de indsatte, der *ikke* har oplevet trusler, som har været ofre for vold fra medindsatte.

Tabel 1. Indsattes oplevelse af trusler og vold fra medindsatte under nuværende indsættelse (pct.)

	Indsatte der ikke har været udsat for vold	Indsatte der har været udsat for vold	I alt
Indsatte der ikke har været udsat for trusler	98 %	2 %	100 %
Indsatte der har været udsat for trusler	53 %	47 %	100 %
Alle indsatte i alt (pct.)	87 %	13 %	100 %
Alle indsatte i alt (antal)	1.596	245	1.841

P=0,000 (Fisher's Exact Test)

I de næste afsnit vil vi belyse, om der gør sig nogle særlige karakteristika gældende for de indsatte, der bliver udsat for vold fra medindsatte. Analysen zoomer altså nu ind på de indsatte, der bliver ofre for *vold* fra andre indsatte, men eftersom det nævnte sammenfald mellem udsathed for hhv. trusler og vold gør sig gældende, vil en analyse af, hvilke indsatte der bliver udsat for *trusler*, formentlig vise sig at være forholdsvis sammenfaldende med de resultater, der præsenteres i det følgende.

De udsatte indsatte

De følgende analyser vil belyse forskelle mellem indsatte, der har været udsat for vold og den gruppe, der ikke har. Analyserne tager udgangspunkt i Brugerundersøgelsen fra 2015.

Der vil først blive præsenteret en række såkaldte binære analyser, der viser forskellige forholds sammenhæng med udsathed for vold, uden at der samtidig er kontrolleret for andre, relevante forhold. Dernæst foretages en logistisk regressionsanalyse, der kan give et bud på hvert enkelt forholds selvstændige betydning – dvs. hvorvidt eksempelvis dét, at en person er indsat i et åbent fængsel, i sig selv øger eller mindsker risikoen for at være udsat for vold fra en medindsat sammenlignet med indsatte, der afsoner i lukket regi, når der tages højde for andre forhold.

Hvem bliver udsat for vold?

De binære analyser viser for det første, at der er en række forhold, der *ikke* umiddelbart hænger sammen med udsathed for vold. Heriblandt findes den indsatte køn og alder. Andelen af mænd, der bliver udsat for vold, afviger altså ikke fra andelen af kvinder, der bliver ofre for samme. På samme måde ses der blandt de yngre indsatte heller ikke en større andel voldsofre sammenlignet med de ældre indsatte. Dette står i modsætning til resultater fra offerundersøgelser blandt normalbefolkningen, hvor mænds voldsrisiko er større end kvinders, og hvor unge frem til midt i 20'erne ses at have størst risiko for at blive udsat for vold (Pedersen m.fl. 2016).

Af andre forhold, der ikke har signifikant sammenhæng med forekomsten af vold, kan nævnes den indsatte etniske baggrund og om vedkommende er udvisningsdømt eller ej. Desuden ser doms-/sigtelsestypen heller ikke ud til at have betydning for udsathed – dog med undtagelse af én type, som vi skal komme nærmere ind på i det følgende.

Tabel 2 viser, at forekomsten af vold mellem indsatte er størst i lukket regi, dvs. lukkede fængsler og lukkede afdelinger på åbne fængsler. Her er det op mod hver fjerde indsatte, der har oplyst, at de enten sjældent, nogle gange eller ofte har været udsat for vold fra andre indsatte. Den laveste forekomst findes i arresthusene, hvor syv procent af de indsatte har angivet samme.

Tabel 2. Indsatte oplevelse af vold fra medindsatte under nuværende indsættelse. Fordelt på regime (pct.)

<i>Er du under denne indsættelse i dette fængsel eller arresthus blevet udsat for vold?</i>	Aldrig	Sjældent/Nogle gange/Ofte	Ved ikke	I alt
Lukket regime	72 %	24 %	3 %	100 %
Åbent regime	83 %	13 %	3 %	100 %
Arrest	91 %	7 %	2 %	100 %
Alle indsatte i alt (pct.)	84 %	13 %	3 %	100 %
Alle indsatte i alt (antal)	1.639	253	56	1.948

P=0,000 (Fisher's Exact Test)

De binære analyser viser også, at de indsatte, der er sigtet eller dømt for personfarlig kriminalitet (som fx drab, vold eller ildspåsættelse), i højere grad har været ofre for vold sammenlignet med indsatte, der er sigtet/dømt for anden kriminalitet, sådan som det fremgår af tabel 3.

Tabel 3. Indsattes oplevelse af vold fra medindsatte under nuværende indsættelse. Fordelt på domstype/sigtelsestype – personfarlig kriminalitet(pct.)

Er du under denne indsættelse i dette fængsel eller arresthus blevet udsat for vold?	Aldrig	Sjældent/Nogle gange/Ofte	Ved ikke	I alt
Dømt eller sigtet for drab, vold, ildspåsættelse eller anden personfarlig kriminalitet	80 %	18 %	2 %	100 %
Dømt eller sigtet for anden kriminalitet	87 %	10 %	3 %	100 %
Alle indsatte i alt (pct.)	84 %	13 %	3 %	100 %
Alle indsatte i alt (antal)	1.609	250	53	1.912

P=0,000 (Fisher's Exact Test)

Det kan virke overraskende, at indsatte dømt eller sigtet for sædelighedsforbrydelser ikke fremgår som en gruppe af indsatte, der er særligt udsat for vold. Årsagen til at denne gruppe kan tænkes at være mere udsat, ser i andre studier ud til at hænge sammen med en kultur blandt de indsatte, hvor det er mere legitimt at begå overgreb mod de sædelighedsdømte end andre indsatte (Hanoa 2008). En væsentlig forklaring på, at de sædelighedsdømte imidlertid ikke oplever at være relativt mere udsatte, er, at de i stor udstrækning er indsat på særafdelinger, hvor de har begrænset kontakt til indsatte dømt eller sigtet for anden kriminalitet.

Længden af indsættelsen på den aktuelle institution ser også ud til at have sammenhæng med udsathed for vold – i retning af at jo længere indsættelsesperiode desto flere har været ofre for en voldshandling. Dette resultat er nok ikke så overraskende, idet en lang indsættelsestid betyder en tilsvarende lang periode, hvor risikoen for at være blevet udsat for vold har været til stede.

Som det fremgår af tabel 4, angiver syv procent af de indsatte, der har været tre måneder eller kortere tid på den aktuelle institution, at de har været udsat for vold fra medindsatte. Blandt indsatte med en indsættelsestid på mere end to år, er det omkring hver tredje indsatte, der angiver at have været udsat for vold.

Tabel 4. Indsattes oplevelse af vold fra medindsatte under nuværende indsættelse. Fordelt på længden af indsættelsen (pct.)

Er du under denne indsættelse i dette fængsel eller arresthus blevet udsat for vold?	Aldrig	Sjældent/Nogle gange/Ofte	Ved ikke	I alt
Indsat på nuværende institution:				
0-3 måneder	91 %	7 %	2 %	100 %
4-6 måneder	85 %	12 %	3 %	100 %
7 måneder og op til et år	82 %	14 %	4 %	100 %
1 år og op til 2 år	79 %	18 %	3 %	100 %
2 år og op til 5 år	66 %	31 %	3 %	100 %
5 år og op til 10 år	55 %	39 %	6 %	100 %
10 år og derover	59 %	33 %	7 %	100 %
Alle indsatte i alt (pct.)	84 %	13 %	3 %	100 %
Alle indsatte i alt (antal)	1.608	251	52	1.911

P=0,000 (Fisher's Exact Test)

Endelig viser der sig, at blandt indsatte, som tidligere har afsonet en dom, der en lidt større andel, der angiver at være udsat for vold, jf. tabel 5.

Tabel 5. Indsattes oplevelse af vold fra medindsatte under nuværende indsættelse. Fordelt efter, om indsatte har afsonet en dom tidligere (pct.)

Er du under denne indsættelse i dette fængsel eller arresthus blevet udsat for vold?	Aldrig	Sjældent/Nogle gange/Ofte	Ved ikke	I alt
Har tidligere afsonet en dom	83 %	14 %	2 %	100 %
Har ikke tidligere afsonet en dom	85 %	11 %	4 %	100 %
Alle indsatte i alt (pct.)	84 %	13 %	3 %	100 %
Alle indsatte i alt (antal)	1.639	253	56	1.948

P=0,031 (Fisher's Exact Test)

Sandsynligheden for at blive udsat for vold

Nogle af de sammenhænge, der er påvist i det foregående mellem forskellige forhold omkring den indsatte og det, at vedkommende er udsat for vold, kan ved nærmere analyse vise sig at være betinget af andre forhold. Der er derfor blevet en regressionsanalyse viser, hvilke forhold der har selvstændig forklaringskraft, når det kommer til sandsynligheden for at blive offer for vold fra medindsatte, når der kontrolleres for en række øvrige, relevante forhold. Inden resultatet præsenteres i tabel 6 følger en kort læsevejledning til tabellen.

Logistisk regressionsanalyse

Tabel 6 viser slutmodellen på baggrund af regressionsanalysen – dvs. de forhold, der har vist sig at være af selvstændig betydning for, at indsatte er udsat for vold. Metoden er logistisk regressionsanalyse, hvor der først og fremmest er foretaget en modelsøgning ved at inkludere relevante variable i en såkaldt startmodel. Der er foretaget en baglæns modelsøgning, hvor de insignifikante variable herefter er ekskluderet fra modellen for hver regression. Og de tilbageværende signifikante variable indgår således i slutmodellen.

Tabellen indeholder fem kolonner. Den *første kolonne* viser navnet på de variable, dvs. de forhold, der er testet. En variabel består af flere kategorier. Regimetype er f.eks. én variabel, hvortil lukket regime, åbent regime og arresthus/arrestafdeling er mulige kategorier.

Den *anden kolonne* viser p-værdien, dvs. sandsynligheden for, at det givne resultat kunne være fremkommet ved en tilfældighed. Jo lavere p-værdi, desto mindre statistisk usikkerhed. Signifikansniveauet er afgørende for, hvorvidt en variabel vil indgå i slutmodellen eller ej. Signifikansniveauet er sat til 0,05. På det niveau er der fem procents sandsynlighed for, at sammenhængen er tilfældig, eller – omvendt – 95 procent sandsynlighed for, at den er reel.

Tredje kolonne indeholder odds ratio-værdien. Odds ratio er sandsynligheden for, at begivenhed A indtræffer (her at den indsatte har oplevet vold fra medindsatte), når begivenhed B er indtruffet (fx at den indsatte afsoner i åbent regime) i forhold til sandsynligheden for at begivenhed A indtræffer, når begivenhed B *ikke* er indtruffet. Odds ratio-værdien skal altid forstås i relation til en referencekategori, som i tabellen er den kategori, der står øverst indenfor hver variabel og er markeret med fed skrift. I eksemplet med regimetype betyder det altså, at odds ratio-værdien viser sandsynligheden for, at en indsat i åbent regime er blevet udsat for vold sammenlignet med sandsynligheden for indsatte i lukket regime. Hvis odds ratioen er 1 for den testede kategori, er der ingen sammenhæng. Hvis odds ratioen er større end 1, øges sandsynligheden

for at begivenhed A indtræffer (udsat for vold), når begivenhed B er indtruffet (indsat i åbent regime) sammenlignet med referencekategorien (indsat i lukket regime). Er odds ratioen fx på 2 betyder det, at sandsynligheden er dobbelt så stor. Hvis odds ratioen er under 1, mindskes sandsynligheden for samme. En odds ratio-værdi på 0,5 betyder, at sandsynligheden for at blive udsat for vold er halvt så stor sammenlignet med personer i referencekategorien.

Kolonne fire og fem viser hhv. den nedre og den øvre værdi i konfidensintervallet for odds ratioen. Disse to værdier markerer med andre ord det interval, som den 'sande' odds ratio med 95 procent sandsynlighed ligger indenfor. Jo større intervallet er, desto større er usikkerheden i beregningen. I eksemplet med kategorien åbent regime ses det, at den øvre værdi er 0,991 altså tæt på 1, som også indikerer, at der er tæt på ikke at være en sammenhæng. At der kun er en svag statistisk signifikant sammenhæng med udsatheden for vold indikeres ligeledes ved, at p-værdien er tæt på 0,05. Et sådant resultat skal derfor tolkes med en vis varsomhed.

Forhold der øger eller mindsker sandsynligheden for at blive udsat for vold

Tabel 6 viser resultatet af regressionsanalysen. Som det fremgår af tabellen, peger analysen på, at indsatte i åbent regime eller i arresthus/på arrestafdeling har lavere sandsynlighed for at blive udsat for vold sammenlignet med indsatte i lukket regime.

Samtidig viser det sig også, at indsatte som er sigtet eller dømt for berigelseskriminalitet eller personfarlig kriminalitet har øget sandsynlighed for at have været udsat for vold end, hvis vedkommende er dømt eller sigtet for anden kriminalitet.

Endelig ser det ud til, at jo længere en indsat har været indsat, desto større er sandsynligheden for at blive udsat for vold.

I tråd med resultaterne fra de foregående binære analyser, viser altså også regressionsanalysen, at forhold som køn, alder, etnisk baggrund, udvisningsdom, aktuel sigtelse eller dom for færdselslovsovertrædelse, for narkokriminalitet eller for sædelighedskriminalitet ikke ser ud til at have en selvstændig forklaringskraft, når det gælder indsattes udsathed for vold.

Som nævnt er Brugerundersøgelsen ikke en decideret offerundersøgelse, og kun et fåtal af spørgsmålene i spørgeskemaet er direkte møntet på tendenser i forhold til vold, overgreb og anmeldelse. Slutmodellen har dog også en relativ svag forklaringskraft. De forhold, der er inkluderet i regressionsanalysen, viser sig til sammen at forklare 13 procent af variationen i de indsattes udsathed for vold.²

² I en logistisk regression findes der ikke en reel R^2 -værdi, der kan vise, hvor stor en del af variationen i den afhængige variabel (her tilbøjeligheden til at anmelde vold fra medindsatte), der kan forklares ud fra de øvrige variable i modellen. Dog giver den såkaldte Nagelkerke værdi en pseudo- R^2 -værdi, der kan give en pejling af, hvor god modellen er. Værdien går fra 0 – 1, hvor 1 indikerer en perfekt model. Og i omtalte slutmodel er den således 0,128.

Tabel 6. Logistisk regression (backwards): Sandsynligheden for at en indsat har oplevet vold fra medindsatte under nuværende indsættelse

Variabler	Sig. (p-værdi)	Odds ratio	95 % K.I	
			Nedre	Øvre
Lukket regime		1		
Åbent regime	0,044	0,698	0,492	0,991
Arresthus/arrestafdeling	0,000	0,344	0,230	0,514
Ikke aktuelt dømt eller sigtet for Berigelseskriminalitet		1		
Aktuelt dømt eller sigtet for Berigelseskriminalitet	0,012	1,523	1,099	2,111
Ikke aktuelt dømt eller sigtet for personfarlig kriminalitet		1		
Aktuelt dømt eller sigtet for personfarlig kriminalitet	0,001	1,661	1,247	2,212
Indsættelsestid: 0-3 måneder		1		
4-6 måneder	0,015	1,654	1,101	2,483
7 måneder og op til et år	0,004	1,880	1,220	2,897
1 år og op til 2 år	0,007	1,916	1,195	3,074
2 år og derover	0,000	4,105	2,602	6,476

n=1842, missing cases 50, Nagelkerke R Square 12,8 pct.

Ovenstående er ikke en udtømmende analyse af, hvorvidt der er særlige forhold – risikofaktorer – der øger sandsynligheden for, at indsatte udsættes for vold fra medindsatte. En sådan analyse burde i så fald blandt andet medtage en række institutionelle forhold såsom fængslets størrelse, belæg og bemanningen for at være mere dækkende (Steiner 2009), ligesom også både sociale forhold i og uden for fængslet samt personlige karaktertræk hos den indsatte skulle inddrages (Kerley m.fl. 2009).

Når det så er sagt, er det ikke overraskende, at indsatte sigtet eller dømt for vold også er indsatte, der udsættes for vold, hvis det også medregnes, at de selv kan være gerningsmænd under indsættelsen. Erfaringer med at bruge vold og have en truende og voldelig adfærd øger risikoen for selv at blive udsat for vold (Steiner & Meade 2016, Griffin & Hepburn 2006).

Der er gennemført en tilsvarende regressionsanalyse, hvor selve institutionen indgår som en forklarende variabel for at teste, hvorvidt det at være indsat på den ene institution frem for den anden, har selvstændig betydning. En sådan analyse forudsætter institutioner af en vis størrelse, hvorfor der kun indgår fængsler samt Københavns fængsler. De øvrige arresthuse er altså udeladt. Hypotesen er, at man som indsat er mere udsat på nogle fængsler end andre. Årsagerne hertil kan handle om lokal fængselskultur og sikkerhedspraksis. Binære analyser kan umiddelbart understøtte analysen, da der på enkelte institutioner er en relativ høj andel af indsatte, der under deres nuværende indsættelse har været udsat for vold. Det viser sig imidlertid, at når der tages højde for en række andre forhold, er de indsatte ikke mere udsat for vold i fængsel A end i fængsel B. Igen viser det sig som tidligere beskrevet i forlængelse af den første modelsøgning, at det i sidste ende er forhold som indsættelsestid, regime og domstype, der har betydningen for, om man er udsat. Et

sådant overlap tyder på, at disse forhold er af en vis relevans i forhold til at karakterisere de indsatte, der er udsat for vold fra medindsatte.

Gerningspersonens køn

I Danmark findes der ikke rene kvindefængsler. Kvindelige indsatte afsoner enten på Møgelkær Fængsel, Ringe Fængsel, Herstedvester Fængsel eller Horserød Fængsel og vil i et eller andet omfang have kontakt til de mandlige indsatte. Dette gør sig også gældende for samtlige af Kriminalforsorgens arresthuse. Derfor er det relevant at se på, hvem der står bag overgrebene, både når det kommer til vold mod mænd og kvinder i Kriminalforsorgens fængsler og arresthuse.

De indsatte, der er blevet udsat for vold under indsættelsen, er derfor blevet bedt om at angive, hvilket køn gerningspersonerne havde. Besvarelserne ses af tabel 7. Som det fremgår af tabellen, bliver mandlige indsatte i langt størstedelen af tilfældene udsat for vold fra andre mandlige indsatte, mens det fordeler sig mere ligeligt, når det kommer til kvinderne. I ni ud af ti tilfælde er volden mod mandlige indsatte begået af andre mænd indsat i fængslet eller arresthuset. Det er en langt mindre andel kvinder end mænd, der har oplyst, at de har været udsat for vold. Når det forekommer, er det dog ikke som for mændenes vedkommende, altovervejende gerningspersoner af samme køn, der står bag. For de 13 kvinder, der har været ofre for vold under den aktuelle indsættelse, har det i knap en tredjedel af tilfældene været andre kvindelige indsatte, der har begået volden. I de resterende tilfælde er gerningspersonerne enten mandlige indsatte eller en blanding af både mænd og kvinder.

Tabel 7. Kønsfordeling for gerningspersoner og ofre for vold fra medindsatte under nuværende indsættelse (pct.)

Hvis du er blevet overfaldet af andre indsatte, hvem var det så?	Gerningspersonernes køn			I alt (pct.)	I alt (antal)
	Kun eller mest mandlige indsatte	Kun eller mest kvindelige indsatte	Både mandlige og kvindelige indsatte		
Udsat for vold:					
Mand	89 %	5 %	7 %	100 %	226
Kvinde	31 %	31 %	39 %	100 %	13
Alle indsatte i alt (pct.)	85 %	6 %	4 %	100 %	-
Alle indsatte i alt (antal)	204	15	20	-	239

P=0,000 (Fisher's Exact Test)

2. Anmeldelse af vold og trusler fra medindsatte

I dette kapitel besvares det andet undersøgelsesspørgsmål: *Hvor mange indsatte oplyser, at de har anmeldt overgreb fra medindsatte, og hvad karakteriserer dem, der vil anmelde?*

Analyserne baserer sig på data fra Brugerundersøgelsen i 2015.

Besvarelsene i Brugerundersøgelsen viser, at kun omkring en tredjedel af de indsatte har meldt den vold eller de trusler, de har været udsat for, til personalet eller andre (Lindstad 2015). Ud af denne gruppe, er det endda ikke alle, der har meldt alt, hvad der er foregået, men derimod kun "noget af det". Det betyder altså omvendt, at to ud af tre indsatte, der har været ofre for overgreb fra medindsatte, slet ikke har oplyst personalet om noget af det, de har været udsat for.

Det er interessant at se, at også anmeldestilbøjeligheden i befolkningen synes at være relativt lav. Ifølge Justitsministeriets offerundersøgelse har blot 38 procent af befolkningen i 2015 anmeldt det seneste volds-tilfælde, de har været udsat for til politiet. Forklaringerne, som ofrene giver på, hvorfor de ikke har anmeldt volden, er blandt andet, at de finder episoden for bagatelagtig, at konflikten er løst ved mægling eller selvforsvar, eller at de ikke mener, det vil nytte noget at anmelde det (Pedersen m.fl. 2016). International forskning, der har beskæftiget sig specifikt med, hvorfor indsatte i fængsler og arresthuse ikke anmelder overgreb, peger desuden på frygten for gengældelse, skam og flovhed over ikke kunne passe på sig selv som forklarende faktorer (Wolff m.fl. 2009, Byrne & Hummer 2007).

Et yderligere, væsentligt forhold, som også fremhæves i den internationale forskning omkring anmeldestilbøjelighed blandt indsatte, er frygten for at blive udråbt til stikker af de andre indsatte (Ibid.). Brugerundersøgelsen i 2015 indeholdt spørgsmål, der netop forsøger at indfange, hvorvidt stikkerbegrebet også gør sig gældende i en dansk kontekst, og dette vil indgå i de følgende analyser af, hvilke forhold der har betydning for de indsattes villighed til at anmelde overgreb fra medindsatte.

Hvad karakteriserer de indsatte, der anmelder overgreb fra medindsatte?

I Brugerundersøgelsen bliver de indsatte spurgt, hvorvidt de vil melde det til personalet, hvis de bliver overfaldet eller truet af en anden indsat. For de indsatte, der har været udsat for trusler og/eller vold, vil deres svar formentlig tage udgangspunkt i deres hidtidige erfaringer med anmeldelse og deraf følgende overvejelser om, hvorvidt de vil anmelde trusler eller vold (igen). For de indsatte, der ikke har været udsat for trusler eller andre overgreb, vil spørgsmålet på den anden side være hypotetisk.

Den følgende analyse går altså i dybden med anmeldestilbøjeligheden blandt de indsatte med afsæt i dette spørgsmål. Analysen vil give det bedste mulige bud på, hvad der har betydning for, om en indsat vil vælge at melde trusler og vold fra medindsatte til personalet. Dette gøres ved hjælp af logistisk regressionsanalyse, som gør det muligt at undersøge enkeltforholds betydning, når der samtidig kontrolleres for en række andre relevante forhold.

Det er dog væsentligt at understrege, at vi ikke kan udtale os om kausalitet på baggrund af analysen. Altså at det netop er de forhold, vi har kontrolleret for, og som ender ud i den såkaldte slutmodel, der er de direkte årsager til, at en indsat er mere eller mindre tilbøjelig til at anmelde. Dette ville kræve at samtlige faktorer, der har forklaringskraft i forhold til anmeldestilbøjeligheden blev inddraget i analysen, hvilket i sagens natur ikke er muligt.

Særligt set i lyset af at Brugerundersøgelsen ikke er en decideret offerundersøgelse, og kun et fåtal af spørgsmålene i spørgeskemaet er direkte møntet på tendenser i forhold til vold, overgreb og anmeldelse, er det væsentligt ikke at drage konklusioner om årsagssammenhænge på baggrund af analysen. Så selvom slutmodellen vil vise sig at have en relativt stærk forklaringskraft³ i forhold til de indsattes anmeldelsestilbøjelighed, må resultaterne fortsat kun tolkes som ét bud på, hvad der har betydning for, om de indsatte er villige til at anmelde trusler eller vold fra medindsatte.

De forhold, der indgår i regressionsanalysen som mulige forklarende variable i forhold til anmeldelsestilbøjelighed, er for det første, om den indsatte:

- er indsat i åbent, lukket eller arrestregime
- har afsonet en eller flere domme tidligere
- er udvisningsdømt
- er af dansk oprindelse
- aktuelt er dømt eller sigtet for sædelighedskriminalitet
- aktuelt er dømt eller sigtet for berigelseskriminalitet
- aktuelt er dømt eller sigtet for personfarlig kriminalitet
- aktuelt er dømt eller sigtet for narkokriminalitet
- aktuelt er dømt eller sigtet for færdselslovsovertrædelse
- generelt oplever at have god kontakt til de andre indsatte
- generelt oplever at have god kontakt til fængselsbetjentene på sin afdeling
- generelt føler sig tryk i fængslet eller arresthuset
- angiver at ville blive udråbt til stikker, hvis et overfald meldes
- har været udsat for trusler og/eller vold og i så fald har erfaringer med anmeldelse.

Desuden indgår følgende oplysninger:

- den indsattes køn og alder
- indsættelsestiden i det aktuelle fængsel eller arresthus
- hvor lang tid der er til forventet løsladelse.

Tabel 8 viser resultatet af regressionsanalysen (se evt. afsnittet *Læsevejledning regressionsanalyse* tidligere i rapporten for nærmere om, hvordan værdierne i tabellen skal læses).

³ De forhold, der er inkluderet i regressionsanalysen, viser sig tilsammen at forklare 50 procent af variationen i de indsattes (forventede) anmeldelsestilbøjelighed.

Tabel 8. Logistisk regression (backwards): Sandsynligheden for at en indsat vil melde trusler eller vold fra medindsatte til personalet

Variabler	Sig. (p-værdi)	Odds ratio	95 % K.I. for odds ratio	
			Nedre	Øvre
Køn: Mand		1		
Kvinde	0,001	3,115	1,578	6,148
Alder: 51 år eller ældre		1		
15-20 år	0,000	0,082	0,039	0,170
21-30 år	0,000	0,137	0,082	0,227
31-40 år	0,000	0,234	0,142	0,387
41-50 år	0,003	0,458	0,273	0,765
Dansk oprindelse		1		
Indvandrer	0,000	1,853	1,325	2,592
Efterkommer af indvandrer	0,795	0,929	0,532	1,622
Ikke aktuelt dømt eller sigtet for personfarlig kriminalitet		1		
Aktuelt dømt eller sigtet for personfarlig kriminalitet	0,000	0,500	0,357	0,699
Ikke aktuelt dømt eller sigtet for narkokriminalitet		1		
Aktuelt dømt eller sigtet for narkokriminalitet	0,000	0,492	0,352	0,687
Ikke aktuelt dømt eller sigtet for sædelighedskriminalitet		1		
Aktuelt dømt eller sigtet for sædelighedskriminalitet	0,001	2,400	1,399	4,118
Har ikke afsonet tidligere		1		
Har afsonet tidligere	0,000	0,288	0,214	0,387
30 dage eller mindre til løsladelse		1		
1-2 måneder til løsladelse	0,017	0,487	0,269	0,880
Over to måneder til løsladelse	0,009	0,546	0,346	0,860
Ved ikke hvor lang tid, der er til løsladelse	0,002	0,471	0,294	0,752
Forventer ikke at blive kaldt stikker, hvis et overfald meldes		1		
Forventer at blive kaldt stikker, hvis et overfald meldes	0,000	0,221	0,150	0,326
Ved ikke/ikke besvaret spørgsmål om stikker	0,574	0,866	0,525	1,429
Har god kontakt til fængselsbetjentene på afdelingen		1		
Har ikke god kontakt til fængselsbetjentene på afdelingen	0,008	0,587	0,396	0,868
Ved ikke/ikke besvaret spørgsmål om kontakt til fængselsbetjentene	0,001	0,169	0,061	0,470
Ikke været udsat for trusler eller vold		1		
Udsat for trusler og/eller vold og har erfaring med anmeldelse	0,000	9,835	6,118	15,810
Udsat for trusler og/eller vold, men har ikke erfaring med anmeldelse	0,019	0,586	0,375	0,916
Utilstrækkelig besvarelse omkring udsathed eller anmeldelse	0,576	1,175	0,667	2,071

n=1526, missing cases 137⁴, Nagelkerke R Square 49,7 pct.

⁴ De 137 besvarelser, der ikke indgår i regressionsanalysen, er skemaer, hvor den indsatte ikke har besvaret et eller flere af de baggrundsspørgsmål, der indgår i analysen, dvs. hhv. køn, alder, etnicitet, kriminalitetstype, tidligere afsoninger, tid til løsladelse, indsættelsestid, udvisningsdom samt regimet, vedkommende er indsat i.

Som det fremgår af tabel 8 har 11 ud af de 18 forhold, der er kontrolleret for, selvstændig betydning for, om de indsatte forventer at ville melde personalet, hvis de bliver udsat for trusler eller vold fra medindsatte. På baggrund af analysen kan der tegnes et groft billede af, hvilke forhold der karakteriserer de indsatte, der har lavest sandsynlighed for at ville melde vold eller trusler til personalet.

Opsummeret viser analysen, at en indsat med følgende karakteristika er *mindst tilbøjelig* til at ville anmelde:

- er mand
- er 20 år eller yngre
- er af dansk oprindelse
- er dømt for personfarlig kriminalitet og/eller narkokriminalitet
- er ikke dømt for sædelighedskriminalitet
- har tidligere afsonet en eller flere domme
- har mere end 30 dage tilbage af sin afsoning
- forventer at blive kaldt stikker, hvis et overfald meldes
- har ikke god kontakt til fængselsbetjentene på afdelingen
- har været udsat for trusler og/eller vold under den aktuelle indsættelse, men har ikke anmeldt noget af det.

For det første ses det altså, at både den indsattes **køn** og **alder** har betydning for, om pågældende vil melde et overfald til personalet. De indsatte selvrapporteringer viser, at kvindelige indsatte har tre gange så stor sandsynlighed for at ville melde trusler eller vold til personalet sammenlignet med mandlige indsatte. For befolkningen generelt er der ikke samme stærke tendens til, at kvinder anmelder mere end mænd, omend der for nogle kriminalitetstyper, som fx tyveri, ses en anelse større anmeldelsestilbøjelighed blandt kvinder (Pedersen m.fl. 2016). Det lader altså til, at der kan være nogle specifikke fængsels- eller arresthusmæssige forhold, der gør, at kvinderne i højere grad end mændene ser det som en reel mulighed at anmelde det til personalet, hvis de bliver udsat for trusler eller vold fra medindsatte.

Anmeldelsestilbøjeligheden stiger tilsyneladende også med alderen. Jo ældre den indsatte er, desto større er sandsynligheden for anmeldelse. Den gruppe, der har højest anmeldelsestilbøjelighed er indsatte, der er 51 år eller ældre. Offerundersøgelser blandt befolkningen generelt viser samme tendens, nemlig at tilbøjeligheden til at anmelde kriminalitet er stigende med alderen (Ibid.).

Etnicitet spiller tilsyneladende også en rolle i forhold til villigheden til at anmelde. Indsatte med indvandrerbaggrund⁵ angiver at ville anmelde trusler eller vold fra medindsatte i højere grad end indsatte af dansk oprindelse gør. Anmeldelsestilbøjeligheden er næsten dobbelt så stor blandt indsatte med indvandrerbaggrund. Der er ikke umiddelbart en nærliggende forklaring på dette resultat. I hvert fald er det ikke en tendens, som er fundet i tilsvarende offerundersøgelser. At komme en forklaring nærmere, vil derfor kræve yderligere undersøgelse af feltet.

⁵ Danmarks Statistiks definition er anvendt: "En person har dansk oprindelse, hvis han eller hun har mindst én forælder, som både er dansk statsborger og født i Danmark. Hverken indvandrere eller efterkommere har én forælder, som både er dansk statsborger og født i Danmark. Forskellen mellem indvandrere og efterkommere er, at indvandrere er født i udlandet, mens efterkommere er født i Danmark." (<https://www.dst.dk/da/Statistik/emner/indvandrere-og-efterkommere/indvandrere-og-efterkommere>, set 21. november 2016).

Hvilken type af kriminalitet, de indsatte er sigtet eller dømt for, har ligeledes betydning. Personer, sigtet eller dømt for **personfarlig kriminalitet og/eller narkokriminalitet** vil i mindre udstrækning angive trusler eller overfald fra medindsatte sammenlignet med indsatte, der ikke er sigtet eller dømt for en af de to typer af kriminalitet. Afsnittet om, hvad der kendetegner de indsatte, der udsættes for vold, viser, at indsatte, der er sigtet eller dømt for **sædelighedskriminalitet**, dvs. voldtægt eller anden seksualforbrydelse, *ikke* oftere bliver udsat for vold fra medindsatte sammenlignet med andre indsatte. Dog viser denne analyse, at når eller hvis de bliver ofre for trusler eller et voldeligt overgreb, vil de være mere tilbøjelige til at anmelde det sammenlignet med indsatte, der ikke er dømt eller sigtet for sædelighedskriminalitet.

Hvorfor der er forskel på disse gruppers villighed til at melde trusler og vold til personalet, kan Brugerundersøgelsen ikke give svar på. Én mulig forklaring kan knytte sig til det hierarki, der findes i fængslet eller arresthuset, og de indsattes behov for at positionere sig inden for dette. De sædelighedskriminelle er typisk lavest i hierarkiet i et fængsels- eller arresthusmiljø og kan ikke i samme grad indgå i fællesskab med andre indsatte. Derfor har de måske ikke så meget at "miste" i forhold til eksklusion fra fællesskabet ved at anmelde et overgreb til personalet sammenlignet med indsatte, der ikke er dømt eller sigtet for sædelighedskriminalitet. I dette perspektiv vil personer, der er sigtet eller dømt for personfarlig kriminalitet eller narkokriminalitet – der ikke i sig selv giver samme lave placering i hierarkiet – måske være mere villige til at gøre brug af andre strategier end netop anmeldelse til at løse en eventuel bagvedliggende konflikt.

En anden forklaring kan være, at anmeldelsestilbøjeligheden har sammenhæng med den indsattes belastningsgrad. Analysen viser, at de indsatte, der har **afsonet en eller flere domme tidligere** er mindre tilbøjelige til at ville anmelde sammenlignet med personer, der er indsat for første gang. Dette resultat tyder altså på, at villigheden til at anmelde hænger sammen med den indsattes erfaringer med at afsone, eller med andre ord hvor kriminelt belastede den indsatte er.

Analysen viser også, at der er forskel i de indsattes anmeldelsestilbøjelighed afhængig af, **hvor lang tid der er tilbage til løsladelse**. Hvis en indsat har mere end en måned tilbage til løsladelse, vil vedkommende være mindre tilbøjelig til at melde trusler eller vold til personalet, end hvis den indsatte forventer at blive løsladt indenfor de næste 30 dage. Denne tendens kan muligvis hænge sammen med, at det kan have nogle konsekvenser for de indsatte at angive medindsattes trusler eller overgreb til personalet, og at disse konsekvenser kan være mere uoverskuelige, hvis der er lang tid til løsladelse.

Et yderligere forhold, der ser ud til at være af særlig betydning for anmeldelsestilbøjeligheden blandt de indsatte, er ét, vi tidligere har været omkring i denne rapport – nemlig frygten for at blive udråbt til **stikker**. Resultatet af regressionsanalysen understøtter, at stikkerbegrebet findes blandt de indsatte og tilmed kan have konkret betydning for, hvordan de vælger at agere under deres indsættelse. I hvert fald ses det, at de indsatte, der mener, at de vil blive kaldt for stikker, hvis de melder et overgreb til personalet, har lavere sandsynlighed for at ville fortælle det til fængsels- eller arresthuspersonalet, hvis de bliver udsat for trusler eller vold. At blive udråbt til stikker kan øge risikoen for at blive udstødt fra fællesskabet. Et studie blandt indsatte i den norske Kriminalomsorg viser tilmed, at det ligefrem bliver acceptabelt at begå vold mod indsatte, hvis de er stemplet som stikkere (Hanoa 2008). Stikkeri eller rettere frygten for at blive stigmatiseret

lader altså til at være noget, der kan have betydelige konsekvenser for de indsatte, og som derfor forståeligt nok kan stække viljen til at anmelde trusler eller vold til personalet.

Kriminalforsorgen har stort fokus på relationsarbejde – altså at skabe og opretholde en god kontakt mellem de indsatte og personalet. Et godt forhold til personalet på fængslet eller arresthuset kan være medvirkende til, at konflikter ikke udvikler sig, ligesom det giver et godt udgangspunkt for, at personalet kan motivere de indsatte til forandring. Regressionsanalysen understreger vigtigheden af det relationsarbejde, der foregår på institutionerne, fra yderligere en vinkel, nemlig at en **god kontakt til fængselsbetjentene på afdelingen** bidrager til, at de indsatte i højere grad ser det som en mulighed at betro sig til personalet, hvis de bliver udsat for trusler eller overgreb fra medindsatte.

Det sidste forhold, der er med i slutmodellen, er ét, der har en meget stærk forklaringskraft. Det drejer sig om de indsattes **hidtidige erfaringer dels med trusler og vold fra medindsatte, dels med at anmelde eventuelt forekommende overgreb**. Analysen viser, at har de indsatte allerede været udsat for trusler og/eller vold, og helt eller delvist meldt dette til personalet, har de omkring 10 gange så stor sandsynlighed for, at ville melde det igen, hvis de skulle blive udsat for noget, sammenlignet med indsatte der ikke har oplevet hverken trusler eller vold. Det er måske ikke så overraskende et resultat, at de indsattes erfaringer spiller en rolle, og at de indsatte, der har prøvet at melde noget, udviser større anmeldelsestilbøjelighed sammenlignet med indsatte, der ikke har været udsat for trusler eller overgreb og derfor ikke har været i en situation, hvor de har skullet taget stilling til eventuel anmeldelse. Det er dog alligevel et interessant fund, som understreger vigtigheden af at skabe et miljø i fængslerne og arresthusene, hvor de indsatte tør og ønsker at fortælle personalet om overgreb fra første gang, det måtte forekomme. I hvert fald tyder det på, at har de indsatte allerede haft erfaringer med anmeldelse er det fordrende for, at de også ved eventuelle fremtidige overgreb vil være åbne omkring det overfor personalet.

Forhold der ikke har selvstændig forklaringskraft

Et andet interessant aspekt af analysen er, hvilke af de forhold der er testet, som *ikke* har selvstændig forklaringskraft i forhold til de indsattes anmeldelsestilbøjelighed.

Der er syv forhold, som er undersøgt for sammenhæng med anmeldelsestilbøjeligheden, men som har vist sig ikke at være betydningsbærende i den forklaringsmodel, der er blevet testet.

Ét af disse forhold er **indsættelsestiden** i det aktuelle fængsel eller arresthus. Det har altså umiddelbart ikke betydning for villigheden til at anmelde trusler eller vold til personalet, hvor lang tid den indsatte har opholdt sig i institutionen på det tidspunkt, hvor overgrebet finder sted.

Heller ikke **regimet** har i sig selv betydning for de indsattes tilbøjelighed til at anmelde. Sandsynligheden for, at en indsat i hhv. åbent fængsel, lukket fængsel og i arresthus/arrestafdeling vil anmelde trusler eller vold fra medindsatte, er altså i udgangspunktet lige stor.

Der ses ikke endvidere ingen forskel i anmeldelsestilbøjelighed, når det kommer til, om den indsatte er **udvisningsdømt**. Personer, der er dømt til udvisning, angiver således ikke i større eller mindre grad end ikke-udvisningsdømte, at de vil melde overgreb fra medindsatte til personalet.

Hvor det *har* betydning for anmeldelsestilbøjeligheden, om de indsatte er sigtet eller dømt for enten personfarlig kriminalitet, narkokriminalitet eller sædelighedskriminalitet, ses der på den anden side ingen forskelle i samme for **øvrige kriminalitetstyper**. Der må altså gøre sig nogle særlige forhold gældende hos netop de indsatte, der er dømt for enten personfarlig-, narko- eller sædelighedskriminalitet, som påvirker deres villighed til at anmelde overgreb i enten opadgående eller nedadgående retning. Hvad disse forhold konkret er, kræver dog en anden, mere tilbunds gående undersøgelse af de indsattes udsathed og anmeldelsesparathed, som blandt andet også inkluderer de indsattes egne forklaringer på, hvorfor trusler eller overfald ikke ønskes anmeldt til personalet.

De sidste to forhold, der ikke umiddelbart har selvstændig betydning for, om trusler eller vold vil blive anmeldt, er hhv. om den indsatte generelt har **god kontakt til de øvrige indsatte**, og om vedkommende **føler sig tryk** i det fængsel eller arresthus, han/hun opholder sig i. De to forhold er korrelerede, dvs. oplever den indsatte generelt at have god kontakt til de medindsatte, er pågældende i udpræget grad også tryk og vice versa. Indsattes tryk og relation til de medindsatte er selvfølgelig noget, Kriminalforsorgen bør værne om af mange grunde, men netop når det kommer til paratheden til at anmelde trusler og vold, ser disse faktorer interessant nok ikke ud til at være af afgørende betydning. Her er der andre forhold, som blandt andet kontakten til fængselsbetjentene, der tilsyneladende er mere væsentlige.

Indsattes håndtering af trusler om vold

De indsatte kan benytte forskellige strategier i forhold til at håndtere trusler om vold indenfor fængselsmiljøet (Ricciardelli 2014). Sådanne strategier kan umiddelbart kategoriseres som overvejende passive (fx undgå andre indsatte, blive mest mulig på cellen eller undgå bestemte områder i fængslet) eller mere aktive og ligefrem aggressive (fx anlægge en 'hård' attitude, anskaffe sig våben eller overfalde medindsatte). Dertil kommer, at strategierne kan være gældende udelukkende for den enkelte indsatte, eller at den kan udføres i alliance med andre indsatte i en gruppe. Det at *anmelde trusler* kan også ses som en aktiv strategi, hvor ansvaret for at håndtere truslen lægges over på personalet. Under alle omstændigheder indebærer det at modgå trusler, at den indsatte har gjort sig nogle tanker om, hvordan vedkommende vil handle i en given situation. Om det så også er det, den indsatte rent faktisk vil gøre, hvis vedkommende udsættes for trusler, er usikkert.

Alternativet til at melde trusler om vold fra medindsatte kan være, at den indsatte i stedet går i *frivillig isolation* for at undgå en trussel om (yderligere) overgreb. Dette kan kategoriseres som en passiv strategi. De indsatte er i Brugerundersøgelsen blevet bedt om at forholde sig til en situation, hvor de var truet af andre indsatte, og angive om de i så fald vil foretrække frivillig isolation. Som tabel 9 viser, er de indsatte mere tilbøjelige til at gå i isolation som en løsning på trusler, hvis de reelt har været udsat for trusler. Samme mønster går igen, hvis man ser på de indsatte, der har været udsat for vold, og hvor truslerne i et eller andet omfang er blevet realiseret. Så selvom det er et mindretal, der foretrækker frivillig isolation som en løsning frem for andre tiltag, er der tale om et større mindretal blandt de udsatte indsatte.

Tabel 9. Indsattes oplevelse af trusler fra medindsatte under nuværende indsættelse, opdelt efter hvorvidt de vil gå i frivillig isolation, hvis de bliver truet af andre indsatte. (pct.)

Hvor enig eller uenig er du i det næste?	"Hvis jeg var truet af andre indsatte, ville jeg foretrække frivillig isolation			
	Helt enig/enig	Helt uenig/uenig	Ved ikke	I alt
Har ikke været udsat for trusler	20 %	62 %	18 %	100 %
Har været udsat for trusler	37 %	50 %	13 %	100 %
Indsatte i alt (pct.)	23 %	60 %	17 %	100 %
Indsatte i alt (antal)	402	1.074	303	1.779

P=0,000 (Fisher's Exact Test)

Ser man på, hvordan de indsatte i Brugerundersøgelsen forholder sig til de to hypotetiske spørgsmål i forhold til at anmelde truende eller voldelige indsatte, samt hvorvidt de vil foretrække frivillig isolation i tilfælde af trusler fra medindsatte, kan man opdele de indsatte i fire typer, jf. tabel 10. I tabellen er også medtaget de indsatte, der ikke har en holdning til det ene eller begge af spørgsmålene (i alt 23 pct.). 10 procent af de indsatte giver udtryk for, at de vil foretrække både at anmelde overfald og trusler og gå i frivillig isolation som en konsekvens. Hvorfor de vil foretrække begge strategier, vides ikke. Dertil kommer den mest passive gruppe af indsatte på ni procent af de indsatte, der vil vælge frivillig isolation, men ikke vil anmelde trusler. En mere aktiv gruppe udgøres af 14 procent, der foretrækker at anmelde vold og trusler, men ikke vil være tilbøjelige til at gå i frivillig isolation. Den langt største gruppe (43 pct.), er indsatte, der hverken vil gå i frivillig isolation eller anmelde vold eller trusler. Hvordan disse indsatte i så fald vil handle i en given trusselssituation står imidlertid hen i det uvisse.

Tabel 10. Indsattes vurdering af, hvad de vil gøre i tilfælde af trusler (eller overfald) fra medindsatte under nuværende indsættelse (pct.)

	Vil melde trusler eller overfald til personalet		Vil ikke melde trusler eller overfald til personalet	
	Vil melde trusler eller overfald til personalet	Vil ikke melde trusler eller overfald til personalet	Ved ikke	I alt
Vil foretrække frivillig isolation	10 %	9 %	2 %	21 %
Vil ikke foretrække frivillig isolation	14 %	43 %	3 %	60 %
Ved ikke	5 %	4 %	9 %	18 %
Indsatte i alt (pct.)	30 %	56 %	15 %	100 %
Indsatte i alt (antal)	559	1.059	280	1.898

3. Sammenligning af selvrapporteret og officielt registreret udsathed

I dette kapitel besvares det tredje og sidste undersøgelsesspørgsmål: *Hvordan stemmer Kriminalforsorgens officielle registreringer af udsathed for trusler og vold overens med det selvrapporterede billede?*

Analyserne i kapitlet baserer sig på en sammenligning af data fra hhv. Kriminalforsorgens Klientsystem og fra Brugerundersøgelsen blandt indsatte i fængsler og arresthuse. I Kriminalforsorgens Klientsystem indberettes alle episoder om trusler og vold mellem indsatte, som er kommet til personalets kendskab, enten ved at de indsatte selv har meldt det, eller ved at personalet har fået viden om episoden på anden vis. Brugerundersøgelsen indeholder omvendt de oplysninger, som de indsatte har ønsket at oplyse om i anonym form. Hvilke forhold der hhv. muliggør og vanskeliggør en sammenligning af oplysningerne i de to datakilder gennemgås nedenfor, inden analyseresultaterne præsenteres.

Forhold der muliggør sammenligning af datakilder

Sammenligneligheden af data fra hhv. Klientsystemet og Brugerundersøgelsen er søgt sikret ved, at der fra Klientsystemet kun er udtrukket oplysninger om personer, der var indsat på et fængsel eller arresthus i netop de uger, som brugerundersøgelserne blev afviklet. Derudover er der i lighed med afgrænsningen i Brugerundersøgelsen kun trukket oplysninger om de episoder med trusler og vold, der er foregået under den aktuelle indsættelse.

Data fra Klientsystemet viser altså ligesom data fra Brugerundersøgelsen, hvor mange personer der under den aktuelle indsættelse er blevet udsat for enten vold eller trusler om vold – her blot målt ud fra hvor meget personalet har kendskab til.

Forhold der vanskeliggør sammenligning af datakilder

Der er flere forhold, der gør det problematisk at foretage en direkte sammenligning af data fra hhv. Klientsystemet og Brugerundersøgelsen.

Det, der sammenholdes, er som nævnt hhv. personalets kendskab til episoder med vold og trusler og det, de indsatte har ønsket at oplyse om samme. Omkring 60 procent af de indsatte har ønsket at deltage i brugerundersøgelserne og konkret besvare spørgsmålene vedr. vold og trusler. At det ikke er det samme antal indsatte, der indgår i de to datakilder betyder, at vi ikke kan sammenligne forekomsten af ofre i antal, men kun sammenligne i procentandele. Selv når andelene sammenlignes, er der dog et væsentligt forbehold. Det vides ikke med sikkerhed, hvorvidt de indsatte, der har besvaret Brugerundersøgelsen, er fuldstændig repræsentative for den samlede population af indsatte, når det angår udsathed for vold og trusler – altså om andelen af ofre ville være højere eller lavere, hvis samtlige indsatte havde besvaret spørgeskemaet.

Ligesom indsatte kan have forskellige opfattelser af, hvornår noget er vold, kan personalet ligeledes have forskellige opfattelser af, hvornår der er tale om vold, der bør registreres. Derudover er der heller ingen sikkerhed for, at personale og indsatte definerer vold og trusler om vold på samme måde. I Klientsystemet defineres vold eller trusler om vold som "situationer, hvor en indsat (offeret) bliver misbrugt, truet eller overfaldet på institutionens område, og hvor misbruget, truslen eller overfaldet indeholder en direkte eller

indirekte trussel mod den indsatte (offerets) sikkerhed, trivsel eller helbred".⁶ De voldsepisoder, der er indberettet i Klientsystemet, inkluderer alt lige fra, at en indsat er blevet skubbet, til overgreb der har involveret våben. Hvad de indsatte, der har besvaret Brugerundersøgelsen, præcis forstår som vold og trusler, er dog omvendt ikke nærmere defineret.

Endvidere viser data fra Klientsystemet kun episoder, der er foregået på den aktuelle institution, så længe den indsatte ikke i mellemtiden har opholdt sig på en anden institution. Det betyder, at hvis en indsat eksempelvis er indsat på Horserød Fængsel, bliver overfaldet af en medindsat og midlertidigt bliver flyttet til Hillerød Arrest, inden han tilbageføres til Horserød Fængsel, vil denne episode *ikke* fremgå af data fra Klientsystemet. Med andre ord fremgår kun episoder fra den aktuelle indsættelse tilbage til den dato, hvor pågældende (sidste gang) blev indsat på institutionen. Om de indsatte har forstået spørgsmålet i Brugerundersøgelsen på samme måde er ikke muligt at fastslå, hvorved der også her er et usikkerhedsmoment, når oplysningerne fra de to datakilder sammenlignes.

Måden, de indsatte har besvaret spørgsmålene om overgreb, kan også afvige fra den måde, det er registreret på i Klientsystemet. Har en episode haft elementer af såvel trusler som en reel voldshandling, vil den i Klientsystemet være registreret én gang, hvor den alvorligste handling er angivet. I selvrapporteringen i Brugerundersøgelsen er det dog omvendt muligt, at denne episode kan have afstedkommet oplysning om, at pågældende har været offer for såvel trusler om vold som faktisk vold. Herved vil én episode altså modsat Klientsystemet tælle med i både opgørelsen vedr. trusler og i opgørelsen vedr. vold, frem for kun i voldsopgørelsen.

Derudover kan forskellige forståelser af, hvem der er hhv. offer og gerningsmand problematisere en direkte sammenligning af data fra de to kilder. Forud for registrering i Klientsystemet forsøges episoden – herunder hvem der er gerningsmand og offer – fastlagt ved forhør. Herefter registreres episoden én gang på offerets sag. Fra de indsatte perspektiv kan det dog tænkes, at den selvsamme episode har afstedkommet, at begge indsatte har oplevet sig fysisk forurettet, hvorved begge parter også kan have oplyst i spørgeskemaet, at de har været udsat for vold fra medindsatte.

De tre sidstnævnte forhold kan alle afstedkomme en overrapportering af forekomsten af trusler og/eller vold i Brugerundersøgelsen sammenlignet med Klientsystemet.

På den anden side kan det officielle anmeldelsesregister i Klientsystemet dog forventes at indfange flere sager end dem, de indsatte selv melder til personalet, idet personalet også foretager en registrering, hvis de har overværet en volds- eller trusselsepisode – dvs. også selvom den indsatte ikke har ønsket at anmelde eller udtale sig om episoden til personalet.

Endelig skal det nævnes, at deltagelsen i Brugerundersøgelsen sker anonymt. Der findes derfor ikke oplysninger om de indsatte CPR-nummer eller andre personhenførbare oplysninger, der kan gøre det muligt, at genfinde personen i Klientsystemet og på den måde sammenligne data fra de to kilder på individniveau. Med andre ord er det ikke muligt at anføre, i hvilken udstrækning det er de samme ofre, der fremgår af hhv. Klientsystemet og Brugerundersøgelsen, men kun i hvilken grad *omfanget* af ofre stemmer overens med det, der er kommet til personalets kendskab og registreret i det officielle system.

Samlet set er der altså en række forbehold, som læseren bør have in mente ved de kommende analyser.

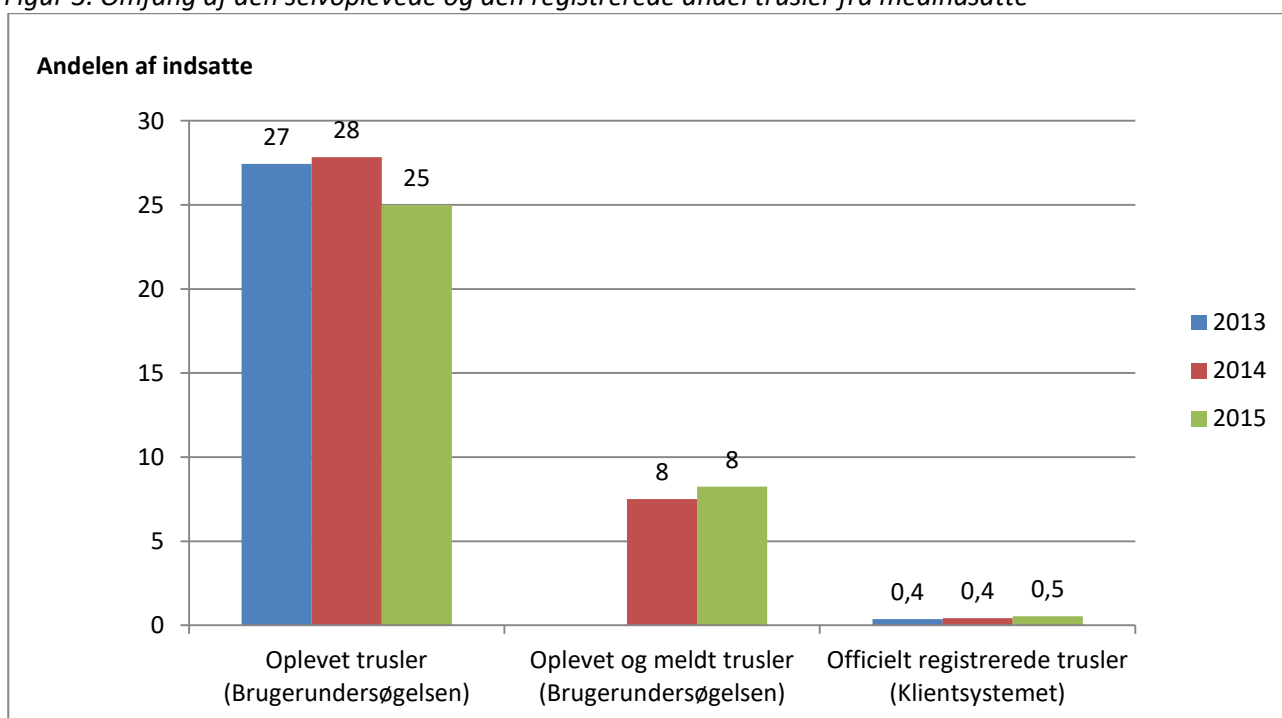
⁶ Jf. Kriminalforsorgens interne vejledning i Klientsystemet om indberetning af vold og trusler mellem indsatte.

Omfang af den selvrapporterede og den registrerede andel trusler fra medindsatte

I dette afsnit vil vi sammenholde andelen af indsatte, der selv har oplyst at være blevet udsat for trusler, med hvor stor en andel af de indsatte, der i Kriminalforsorgens officielle statistikker er registreret som ofre for samme.

Figur 3 nedenfor belyser omfanget af trusler blandt de indsatte fra tre forskellige vinkler – hhv. andelen der i Brugerundersøgelsen har oplyst at have oplevet trusler, andelen der i Brugerundersøgelsen har oplyst at have oplevet og anmeldt trusler og endelig andelen, der officielt er registreret som ofre for trusler fra medindsatte.

Figur 3. Omfang af den selvoplevede og den registrerede andel trusler fra medindsatte

Gruppen af søjler til venstre i figuren viser, hvor stor en andel af de indsatte i fængsler og arresthuse, der selv angiver at være blevet udsat for trusler fra medindsatte på den institution, hvor de aktuelt er indsat. I såvel 2013, 2014 som 2015 gør dette sig gældende for omkring en fjerdedel af alle indsatte. De næste søjler viser, hvor stor en andel af de indsatte, der oplyser, at de har meldt til "personalet eller andre", at de har været udsat for trusler⁷. Her findes kun data for 2014 og 2015, idet spørgsmålene omkring anmeldelse ikke blev stillet i Brugerundersøgelsen i 2013. Figuren viser, at der i lighed med vold tilsyneladende er en relativt

⁷ Kun 62 procent af de indsatte, der har været udsat for trusler, har angivet, om de har meldt det til personalet eller andre. 38 procent har altså omvendt ikke besvaret spørgsmålet. Om det skyldes, at de ikke ønsker at tilkendegive det, ikke kan huske det eller en helt tredje årsag vides ikke. Den aktuelt bedste mulighed for at fastsætte en anmeldelsestendens er imidlertid at tage besvarelsene fra de 62 pct., der har taget aktiv stilling til spørgsmålet om anmeldelse, som udtryk for, hvor mange af de indsatte, der har været udsat for trusler, der har meldt det til personalet eller andre. Denne beregning er foretaget og ligger til grund for opgørelsen af, hvor mange indsatte der både har oplevet og anmeldt trusler fra medindsatte.

lav anmeldelsestilbøjelighed i forhold til trusler fra medindsatte. Konkret kan det aflæses af figur 3, at hvor omkring hver fjerde indsatte har været udsat for trusler, er det kun ca. hver 12. indsatte, der har meldt dette til personalet eller andre (svarende til de otte procent, der fremgår af figurens midterste søjler). Med andre ord, er det altså omkring en tredjedel af de indsatte, som har været udsat for trusler, der melder det til personalet eller andre.

De sidste tre søjler i figuren viser, hvor stor en andel af de indsatte i fængslerne og arresthusene, der jf. *de officielle registre* har været ofre for trusler fra medindsatte. Denne andel er markant lavere end den selvrapporterede, idet kun omkring en halv procent af de indsatte er registreret i Kriminalforsorgens Klientssystem som ofre for trusler under den aktuelle indsættelse. Det kan undre, at der er så stor forskel på, hvor mange indsatte der angiver at have fortalt det til personalet eller andre, og hvor mange indsatte der er registreret som ofre for trusler i Kriminalforsorgens Klientssystem. Klientsystemet bør netop afspejle personalets kendskab til disse episoder.

Som tidligere beskrevet kan en del af divergensen forklares ved de forskelle, der er mellem de to datakilder, der sammenlignes, herunder blandt andet en mulig diskrepans mellem hvad hhv. indsatte og ansatte definerer som trusler. Derudover kan den konkrete formulering, der er anvendt vedr. anmeldelse i Brugerundersøgelsen, muligvis også forklare noget af gabet mellem den selvoplevede anmeldelse og den officielle anmeldelsesstatistik. I Brugerundersøgelsen spørges der til, om de har meldt til "personalet eller andre", at de har været udsat for trusler. Hvad de indsatte ved besvarelsen af spørgeskemaet præcis har forstået ved at melde det til "andre" er uklart. Selvom det med formuleringen "meldt" er forsøgt understreget, at der skal være tale om en myndighedsperson, advokat eller lign. og altså ikke andre privatpersoner, kan det ikke afvises, at nogle indsatte alligevel har tolket det som eksempelvis andre indsatte eller pårørende udenfor. I sådanne tilfælde vil trusselsepisoden ikke nødvendigvis komme til personalets kendskab og derfor heller ikke blive registreret i Klientsystemet.

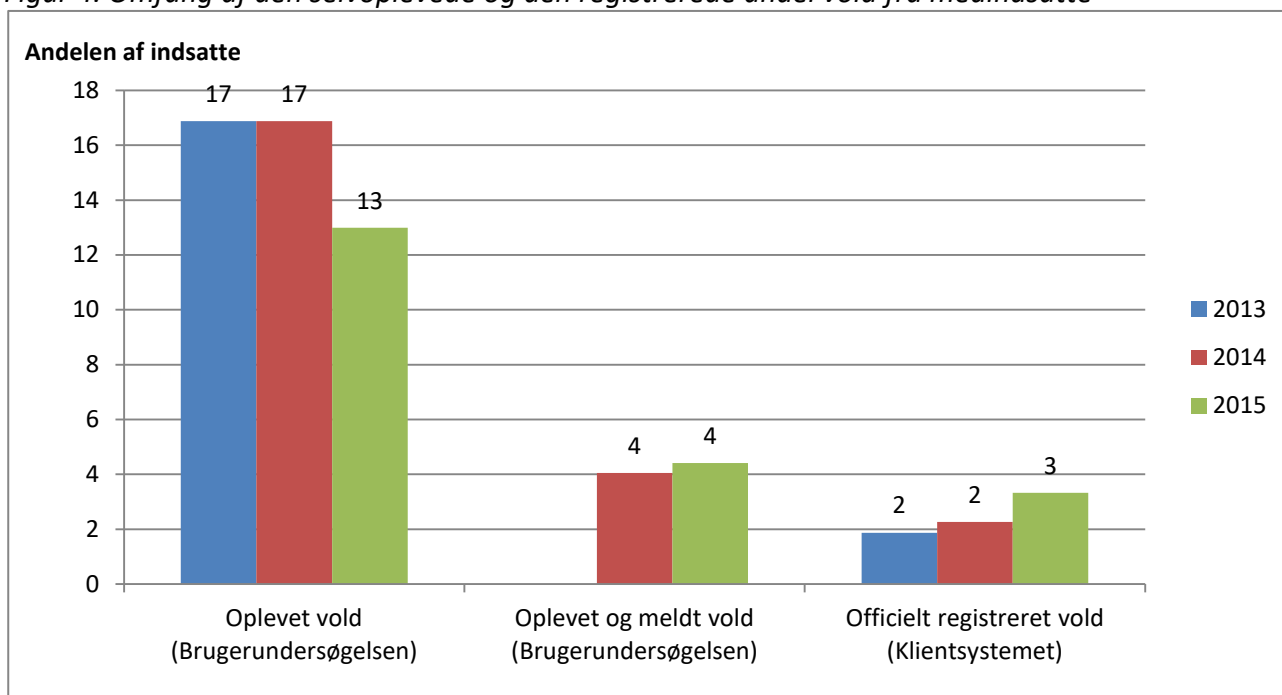
Endelig kan en utilstrækkelig registreringspraksis muligvis også udgøre en forklarende faktor i forhold til den markante forskel mellem den selvoplevede anmeldelsestilbøjelighed og de faktiske anmeldelsesstatistikker. Om eller i hvilken grad det er tilfældet, at personalet ude på fængslerne og arresthusene ikke får registreret samtlige af de sager om trusler, de bør, kan dog ikke fastslås på baggrund af denne undersøgelse, men kræver en selvstændig undersøgelse.

Omfang af den selvoplevede og den registrerede andel vold fra medindsatte

Vi vil nu vende blikket mod opgørelserne vedrørende vold mellem de indsatte og de oplysninger, der fremgår af hhv. brugerundersøgelserne og Klientsystemet.

Figur 4 nedenfor viser omfanget af vold begået af medindsatte, sådan som det fremgår af hhv. brugerundersøgelserne og Kriminalforsorgens Klientssystem.

Figur 4. Omfang af den selvoplevede og den registrerede andel vold fra medindsatte

Figuren tegner umiddelbart et billede, der til en vis grad ligner det, der er fremkommet vedr. omfanget af trusler mellem indsatte – om end tendenserne er mindre udtalte. I lighed med trusselsbilledet ses det også i forhold til volden mellem indsatte, at en relativt stor andel af de indsatte – mellem 13 og 17 procent – oplever at have været udsat for vold under den aktuelle indsættelse. Dette svarer til, at mellem hver 6. og 8. indsatte rapporterer, at de på et tidspunkt under deres ophold i det arresthus eller fængsel, hvor de aktuelt sidder, har været ofre for en voldshandling af en medindsat. Heller ikke vold er dog noget, de indsatte melder til personalet eller andre i stor udstrækning. Kun mellem hver tredje og hver fjerde indsatte har svaret, at de har oplyst personalet eller andre om den vold, de har været udsat for under indsættelsen. Sammenlignes den selvrapporterede anmeldelsestilbøjelighed med, hvor mange voldsofre personalet officielt har registreret, ses det, at fire procent af de indsatte oplyser via Brugerundersøgelsen, at de har været udsat for vold og meldt det til personalet eller andre, mens det er mellem to og tre procent af de indsatte, der officielt er registreret som ofre for vold under den aktuelle indsættelse. I lighed med opgørelsen vedr. trusler ses der altså også en divergens i retning af en underrapportering i Klientsystemet. Den er dog markant mindre, og den difference der er mellem det selvrapporterede billede og Kriminalforsorgens anmeldelsesregister, kan muligvis skyldes de nævnte forskelle og usikkerheden i sammenligneligheden af de to datakilder.

Voldens grovhed

I Brugerundersøgelsen er det ikke nærmere defineret, hvilken voldshandling de indsatte har været ofre for. Det er derfor ikke muligt at karakterisere volden og alvorligheden af denne ud fra de indsattes selvrapporteringer. Fra Kriminalforsorgens Klientsystem kan der imidlertid trækkes oplysninger om, hvilken type vold der officielt er registreret som forekommende mellem de indsatte. Figur 4 i foregående afsnit viser, at tre procent af de indsatte i 2015 har været udsat for vold én eller flere gange under deres nuværende indsættelse. Dette svarer til 109 ud af de 3.281 personer, der var indsat på det givne tidspunkt. Disse 109 personer

har været udsat for i alt 144 voldsepisoder. Hvilken type vold, der har været tale om, ses af nedenstående tabel.

Tabel 11. Voldsepisoder registreret i Klientsystemet i 2015. Fordelt på type af voldshandling.

	Antal episoder	Procent
Skubbet	11	8 %
Forsøgt fastholdt	3	2 %
Slået - ingen mærker	41	28 %
Slået - mærker	30	21 %
Slået - kvæstelser	23	16 %
Stukket, skudt eller angrebet med våben	7	5 %
Overfaldet på anden måde	29	20 %
I alt	144	100 %

Tabel 11 viser, at 10 procent af voldsepisoderne i 2015 drejede sig om, at den indsatte enten er blevet skubbet eller forsøgt fastholdt af medindsatte. I langt de fleste tilfælde har der imidlertid været tale om, at indsatte har været udsat for slag fra andre indsatte. I i alt 94 tilfælde, svarende til 65 procent af alle volds-episoderne, er den indsatte blevet slået, enten uden mærker til følge eller i sådan en grad, at det har efterladt synlige mærker eller deciderede kvæstelser på offeret. I fem procent af voldtildfældene har en indsat angrebet en medindsat med våben. For de resterende 20 procent af tilfældene har personalet vurderet, at episoden ikke umiddelbart har kunnet kategoriseres under de øvrige, hvorfor handlingen er angivet til "Overfaldet på anden måde". Denne kategori indeholder episoder af forskellig alvorlighedsgrad, fra indsatte der har fået kastet ting efter sig eller er blevet sparket, til indsatte der har været udsat for kvælningsforsøg eller er blevet overhældt med kogende væske.

Mørketal for de enkelte institutioner

I det foregående afsnit er der givet et forsigtigt bud på forskellen mellem den selvrapporterede vold og den officielt registrerede vold for hele Kriminalforsorgen. Figur 4 viser, at i 2015 angav 13 procent af de indsatte i fængslerne og arresthusene, at de havde været ofre for vold under den aktuelle indsættelse, mens det kun er tre procent af de indsatte, der er registreret som volds ofre i Kriminalforsorgens register for samme periode. I dette afsnit er hensigten at gå et skridt længere ned og se på forskellene mellem den selvrapporterede udsathed og den officielle offerstatistik – altså mørketallets størrelse – for hvert enkelt fængsel og arresthus.

Der er tidligere nævnt en række forbehold i forhold til at sammenligne data fra hhv. Brugerundersøgelsen og Kriminalforsorgens register. Nu hvor analysen bevæger sig ned på et større detaljeringsniveau, bliver resultaterne endnu mere påvirkelige overfor de forskelle, der er mellem de to datakilder. I arresthusene (ekskl. Københavns Fængsler) er der væsentligt færre personer, der har oplyst at være/er registreret som ofre for vold fra medindsatte end i fængslerne. Konkret er der ifølge de indsattes selvrapportering tale om, at maksimalt fire indsatte i et arresthus har angivet at være blevet udsat for vold. Der er altså i analyseøjemed tale om meget små tal, der let påvirkes af de forskelle, der er mellem de to datakilder, der sammenlignes. På denne baggrund foretages der ikke yderligere analyse af mørketallet i arresthussektoren.

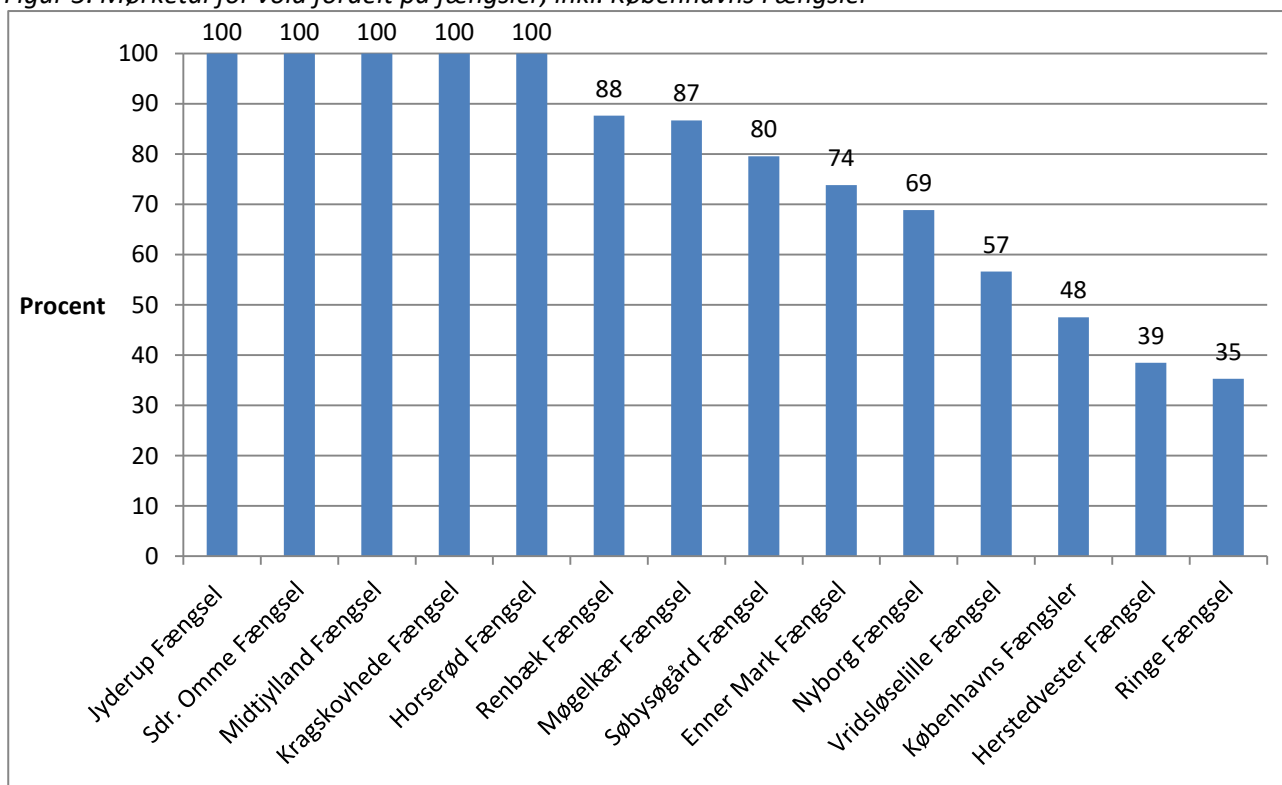
Dette afsnit vil derfor kun koncentrere sig om mørketallet i fængslerne. Selvom datagrundlaget er noget større her, er det dog fortsat væsentligt at være varsom med ikke at drage absolutte konklusioner, men derimod at se de tal, der præsenteres, som det aktuelt bedste bud på mulige tendenser i forhold til under-rapportering og mørketal, når det kommer til vold mellem indsatte.

Mørketallet beregnes ved at se på, hvor stor en andel af de indsatte, der på de enkelte fængsler (inkl. Københavns Fængsler) officielt er registreret som ofre for vold og sammenholde det med den selvrapporterede andel, som fremgår af Brugerundersøgelsen 2015. På trods af usikkerhedsmomenterne i de indsatte besvarelser, og at kun 60 procent af de indsatte har besvaret spørgsmålene om vold fra medindsatte, må vi til denne analyse tage data fra Brugerundersøgelsen som udtryk for et korrekt og repræsentativt billede på, hvor mange indsatte, der har været ofre for vold under den aktuelle indsættelse.

Hvis mørketallet er nul betyder det, at samme andel af de indsatte er oplyst at være ofre for vold fra medindsatte i såvel Brugerundersøgelsen som Kriminalforsorgens register. Omvendt hvis eksempelvis 10 procent af de indsatte på en given institution har angivet, at de har været udsat for vold, men kun fem procent af de indsatte er registreret som ofre for vold i Klientssystemet, er mørketallet for denne institution 50 procent.

Af figur 5 nedenfor fremgår det, hvordan mørketallene fordeler sig på fængslerne inkl. Københavns Fængsler.

Figur 5. Mørketal for vold fordelt på fængsler, inkl. Københavns Fængsler

Figur 5 viser, at for fem af Kriminalforsorgens fængsler er der ikke registreret nogen voldsofre i Klientssystemet på trods af, at de indsatte selv har oplyst i Brugerundersøgelsen, at vold fra medindsatte er forekommet i et eller andet omfang. Figuren viser ikke, hvor mange indsatte der har rapporteret, at de har været udsat for vold. For dette henvises til bilag 2. Det er bemærkelsesværdigt, at samtlige af disse fem fængs-

ler, hvor mørketallet er 100 procent, er åbne fængsler. De tre næstfølgende fængsler, Renbæk, Møgelkær og Søbysøgård Fængsel er ligeledes alle åbne fængsler. For disse institutioner er der registreret ofre for vold fra medindsatte i Klientssystemet, om end omfanget fortsat er meget langt fra det omfang, de indsatte selv har rapporteret i Brugerundersøgelsen.

De sidste seks institutioner, der fremgår af figuren, er Kriminalforsorgens lukkede fængsler, herunder Københavns Fængsler. For disse afsoningsinstitutioner ses det, at personalet lader til at have kendskab til mere af den vold, der forekommer mellem de indsatte, end hvad det er tilfældet på de åbne fængsler. Dog er der stadig et betragteligt mørketal. På Ringe Fængsel, som er den institution, hvor Kriminalforsorgens officielle offerstatistik stemmer bedst overens med omfanget af den selvrapporterede vold, kender personalet tilsyneladende ikke til hvert tredje offer for vold.

En mulig forklaring på, at personalet lader til at være vidende om en væsentlig mindre del af den vold, der forekommer på de åbne fængsler sammenlignet med de lukkede, er netop forskellen i regimetype. Der er færre fængselsbetjente pr. indsat i et åbent fængsel, de indsatte er mindre overvågede og har større frihed til at bevæge sig rundt på fængslets område sammenlignet med de lukkede fængsler. Dette kan alt andet lige gøre det sværere for fængselspersonalet at få kendskab til eventuelle voldsepisoder. I kapitel 2 blev den selvrapporterede anmeldelsestilbøjelighed analyseret. Her viste det sig, at anmeldelsestilbøjeligheden blandt de indsatte i åbent regi ikke er større, end blandt de indsatte i lukket regi. De indsatte er altså ikke mere tilbøjelige til selv at fortælle personalet, hvis de har været udsat for et voldeligt overfald og på den måde bidrage til, at andelen af den skjulte vold bliver mindre.

Disse forhold kan være faktorer, der forklarer det tilsyneladende markante mørketal på de åbne fængsler. En anden mulighed, som dog ikke kan afdækkes nærmere i denne undersøgelse, er, at der er forskellig praksis i forhold til, hvornår og hvordan personalet på de forskellige institutioner – herunder i hhv. de åbne og de lukkede fængsler – registrerer vold mellem indsatte. I denne sammenhæng kan det bemærkes, at for de fem åbne fængsler, hvor mørketallet er 100 procent, oplyser mellem 13 og 31 procent af de indsatte, at de har meldt til personalet eller andre, at de har været ofre for vold. Ifølge Brugerundersøgelsen er der altså tilsyneladende nogle indsatte, der angiver, at de har været udsat for vold. Hvorfor der alligevel ikke er registreret nogle tilfælde i Klientssystemet, kan vi ikke komme nærmere med de data, der aktuelt er til rådighed. Om det skyldes, at det ikke er personalet men "andre", der fået viden om overgrebene, eller om personalet af en eller anden årsag har valgt ikke at registrere episoderne i Klientssystemet, kræver altså yderligere undersøgelse.

Afsluttende bemærkninger

Denne rapport bygger på et omfattende datamateriale. På dette grundlag er der fastlagt en række relevante undersøgelsesspørgsmål, som er besvaret i rapporten. I forlængelse heraf er der identificeret nogle opmærksomhedspunkter, der med fordel kan arbejdes videre med.

Det kan konstateres, at der ikke i tilstrækkelig grad fremkommer væsentlige forklaringer på de indsattes udsathed for vold og trusler fra medindsatte gennem Kriminalforsorgens brugerundersøgelse. Potentialet for mere dybdegående viden om de indsattes udsathed for overgreb ligger derfor i at gennemføre en opfølgende undersøgelse, hvor fokus udelukkende er på vold og trusler mellem indsatte og de omstændigheder, der har gjort sig gældende i denne forbindelse. En sådan undersøgelse kan lade sig inspirere af de offerundersøgelser, der gennemføres blandt den øvrige befolkning.

Endvidere kan der konstateres betydelige forskelle mellem andelen af indsatte, der i brugerundersøgelserne selv angiver at have oplevet voldelige overgreb, og hvor stor en andel den enkelte institution registrerer i Kriminalforsorgens Klientssystem som offer for vold fra medindsatte. Der er desuden indikationer på, at disse forskelle hænger sammen med regimet i den enkelte institution. Med henblik på at reducere det mørkefelt, der præger fængsler og arresthuse, bør det undersøges nærmere, hvordan anmeldelsesprocessen foregår på de enkelte institutioner, og om personalets registreringspraksis er tilstrækkelig ensartet og hensigtsmæssig.

Det er i Kriminalforsorgens interesse at højne de indsattes villighed til at anmelde overgreb fra medindsatte, så vold og trusler mellem indsatte kan nedbringes. Analyserne i rapporten viser, at der tilsyneladende er mange forhold, der har betydning for, om de indsatte ønsker at melde et overgreb til personalet. Blandt andet ses det, at kvindelige indsatte har højere anmeldelsestilbøjelighed end de mandlige, at anmeldelsestilbøjeligheden stiger med alderen, og at indsatte med kort tid til løsladelse er mest villige til at fortælle personalet, at de har været udsat for et overgreb. Analysen peger også på et andet interessant forhold, som Kriminalforsorgen umiddelbart har mulighed for at påvirke – nemlig at en god kontakt mellem de indsatte og fængselsbetjentene betyder, at de indsatte i højere grad vil melde overgreb fra medindsatte til personalet. Det synes derfor vigtigt – i en tid, hvor der er stort fokus på den statiske sikkerhed i Kriminalforsorgen – at den dynamiske sikkerhed ikke nedprioriteres, men at relationsarbejdet til stadighed bliver væg- tet tungt.

Litteraturliste

- Byrne, James M. & Don Hummer (2007): "Myth Ricciardellis and Realities of Prison Violence: A Review of the Evidence", *Victims & Offenders*. Vol. 2. Side 77-90. Online udgivelse: 12. januar 2007 <http://dx.doi.org/10.1080/15564880601087241>
- Griffin, Marie L. & John R. Hepburn (2006): "The Effect of Gang Affiliation on Violent Misconduct Among Inmates During the Early Years of Confinement", *Criminal Justice and Behavior*. August 2006. Vol. 33 no. 4. side 419-466.
- Hanoa, Kristin (2008): "*Vold og trusler mellom innsatte – en interviewundersøkelse*", Kriminalomsorgens utdanningscenter KRUS, Oslo.
- Kerley, Kent R., Andy Hochstelter & Heith Copes (2009): "Self-Control, Prison Victimization, and Prison Infractions", *Criminal Justice Review*. December 2009. Vol. 34. no. 4. side 553-568.
- Lindstad, Jonas (2015): "*Brugerundersøgelsen 2015 – Holdninger og vurderinger blandt vurderinger blandt indsatte i fængsler og arresthuse – Samlet rapport*", Direktoratet for Kriminalforsorgen, København.
- Pedersen, Anne-Julie Boesen, Britta Kyvsgaard & Flemming Balvig (2016): "*Udsathed for vold og andre former for kriminalitet*", Justitsministeriet, Københavns Universitet, Det Kriminalpræventive Råd og Rigspolitiet
- Ricciardelli, Rosemary (2014): "Coping Strategies – Investigating How Male Prisoners Manage the Threat of Victimization in Federal Prisons of Victimization in Federal Prisons". *The Prison Journal* 2014, Vol. 94(4) 411-434. SAGE Publications
- Steiner, Benjamin (2009): "Assessing Static and Dynamic Influences on Inmate Violence Levels", *Crime & Delinquency*. January 2009. Vol 55 no 1. Side 134-161. Udgivet første gang 12. marts 2008.
- Steiner, Benjamin & Benjamin Meade (2016): "Assessing the Link Between Exposure to a Violent Prison Context and Inmate Maladjustment", *Journal of Contemporary Criminal Justice*.
- Wolff, Nancy, Jing Shi & Jane Siegel (2009): "Understanding Physical Victimization Inside Prisons: Factors that Predict Risk", *Justice Quarterly*. Vol. 26, 2009 – issue 3. Side 445-475. Online udgivelse: 23. juli 2009 <http://dx.doi.org/10.1080/07418820802427858>.

Bilag 1. Sammenhæng mellem udsathed for vold og oplevelsen af tryghed

Bilagstabel 1. Indsattes oplevelse af vold fra medindsatte under nuværende indsættelse, opdelt efter deres vurdering af generel tryghed (pct.).

Generel tryghed				
Føler du dig generelt tryk i fængslet eller arresthuset?	I høj grad/ i nogen grad	I ringe grad/ slet ikke tryk	Ved ikke/ ikke besvaret	I alt
Har ikke været udsat for vold	87 %	10 %	3 %	100 %
Har været udsat for vold	56 %	43 %	2 %	100 %
Indsatte i alt (pct.)	83 %	15 %	2 %	100 %
Indsatte i alt (antal)	1.522	272	45	1.839

P=0,000 (Fisher's Exact Test)

Bilagstabel 2. Indsattes oplevelse af vold fra medindsatte under nuværende indsættelse, opdelt efter oplevelse af tryghed i cellen (pct.).

Tryghed i cellen				
Føler du dig tryk i din celle?	I høj grad/ i nogen grad	I ringe grad/ slet ikke tryk	Ved ikke/ ikke relevant	I alt
Har ikke været udsat for vold	92 %	6 %	2 %	100 %
Har været udsat for vold	76 %	23 %	1 %	100 %
Indsatte i alt (pct.)	89 %	8 %	2 %	100 %
Indsatte i alt (antal)	1.652	154	41	1.847

P=0,000 (Fisher's Exact Test)

Bilagstabel 3. Indsattes oplevelse af vold fra medindsatte under nuværende indsættelse, opdelt efter oplevelse af tryghed på fællesområder (pct.).

Tryghed i fælles opholdsrum på afdelingen				
Føler du dig tryk i de fælles opholdsrum på din afdeling?	I høj grad/ i nogen grad	I ringe grad/ slet ikke tryk	Ved ikke/ ikke relevant	I alt
Har ikke været udsat for vold	84 %	6 %	10 %	100 %
Har været udsat for vold	62 %	33 %	5 %	100 %
Indsatte i alt (pct.)	81 %	10 %	9 %	100 %
Indsatte i alt (antal)	1.483	183	164	1.830

P=0,000 (Fisher's Exact Test)

Bilagstabel 4. Indsattes oplevelse af vold fra medindsatte under nuværende indsættelse, opdelt efter oplevelse af tryghed udendørs (pct.).

Tryghed på gårdtur eller fælles områder udenfor				
Føler du dig tryk på gårdtur eller på de fælles områder udenfor?	I høj grad/ i nogen grad	I ringe grad/ slet ikke tryk	Ved ikke/ ikke relevant	I alt
Har ikke været udsat for vold	89 %	7 %	4 %	100 %
Har været udsat for vold	65 %	31 %	4 %	100 %
Indsatte i alt (pct.)	86 %	11 %	4 %	100 %
Indsatte i alt (antal)	1.569	192	75	1.836

P=0,000 (Fisher's Exact Test)

Bilag 2. Mørketal

Bilagstabel 5. Mørketal fængsler, inkl. Københavns Fængsler.

Institution	Udsat for vold - Brugerundersøgelsen		Udsat for vold - Klientssystemet		Mørketal
	Antal	Procentdel*	Antal	Procentdel**	
Jyderup Fængsel	13	21 %	0	0 %	100
Sdr. Omme Fængsel	26	20 %	0	0 %	100
Midtjylland Fængsel	20	18 %	0	0 %	100
Kragshovede Fængsel	13	13 %	0	0 %	100
Horseshoved Fængsel	13	9 %	0	0 %	100
Renbæk Fængsel	10	14 %	2	2 %	88
Møgelkær Fængsel	8	11 %	2	1 %	87
Søbysøgaard Fængsel	19	15 %	5	3 %	80
Enner Mark Fængsel	15	16 %	8	4 %	74
Nyborg Fængsel	18	25 %	16	8 %	69
Vridsløselille Fængsel	16	23 %	16	10 %	57
Københavns Fængsler	17	7 %	18	3 %	48
Herstedvester Fængsel	27	25 %	23	15 %	39
Ringe Fængsel	10	37 %	14	24 %	35

* Beregnet ud fra antallet af indsatte på den givne institution, der har besvaret spørgsmålet om vold fra medindsatte.

** Beregnet ud fra det totale antal indsatte på den givne institution i perioden.